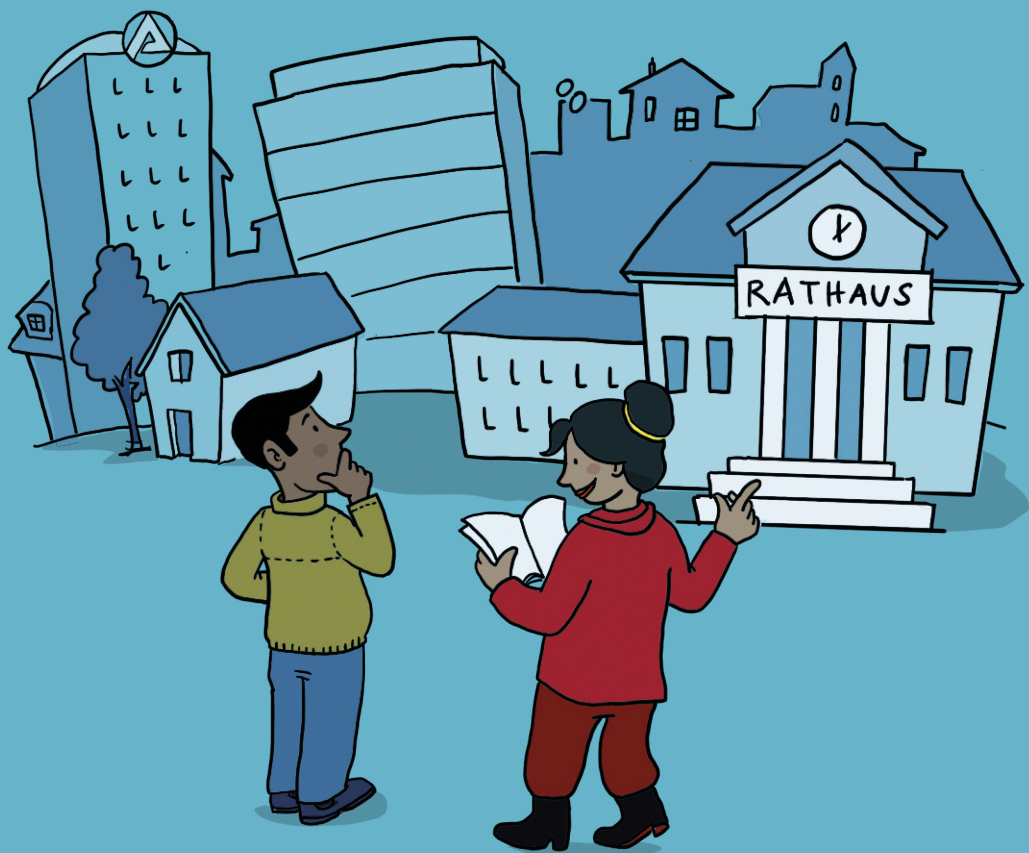

DOBRODOŠLI U NAŠU ZAJEDNICU

Vodič sa informacijama
za izbeglice u Saksoniji-Anhalt

Poštovane čitateljke i čitatelji,

Nakon što ste izbegli iz svoje zemlje, proživeli ste veoma opasan i iscrpljujući put, ali sada ste došli u Saksoniju-Anhalt. Prijavili ste se kao tražioc azila u prihvatnom centru i sada ste konačno stigli u neki grad ili selo u kojima ste, nadamo se, našli svoj prvi dom u našoj zemlji.

Ukoliko vam je priznat traženi status, sada sebi postavljate mnoga nova pitanja: Kako da steknem pravo na davanja za životne troškove? Gde mogu da živim, kako da opremim stan? Gde mogu da naučim nemački? Kako da mi se prizna diploma i kako najbrže mogu doći do obrazovanja i posla? Gde moja deca mogu da se školuju? Kako ovde funkcioniše zajednički život i ko mi može pomoći da se bolje snađem? Gde mogu naći ljude iz svoje zemlje, ljude koji govore moj jezik i gde mogu upoznati ljude iz Saksonije-Anhalt?

Što pre nađete odgovore na ova i mnoga druga pitanja, pre ćete uspeti da se dobro snađete u Saksoniji-Anhalt. Ovaj vodič sa informacijama će vam u tome pomoći.

Saksonija-Anhalt je pokrajina bogata istorijom, kulturom i raznovrsnom prirodom. Ona nudi privlačne mogućnosti za studiranje i stručno obrazovanje, odlične fakultete, šarmantne gradove i sela, brojne sportske klubove i kulturne aktivnosti. Ovde ćete sresti angažovane ljude koji saosećaju sa vama i žele da se vi ovde dobro integrišete i dobro osećate na duge staze.

Mnogo ljudi u Saksoniji-Anhalt želi da podrži vaš novi početak u Saksoniji-Anhalt i biće im drago da vas posavetuju, ali i da vam ponude praktičnu pomoć. Nemojte se obeshrabriti nekim eventualnim negativnim iskustvom. Ovaj vodič će vas na više mesta uputiti gde možete upoznati otvorene i angažovane ljude.

Želimo vam srdačnu dobrodošlicu u Saksoniju-Anhalt i puno uspeha!

Susi Möbbeck

Sekretarka za rad, socijalna pitanja i integraciju Savezne pokrajine Saksonija-Anhalt
Komesarka za integracije u Pokrajinskoj vladi

O ovom Vodiču sa informacijama

Ovaj vodič je osmišljen s namerom da vam pomogne da se snađete nakon što ste podneli zahtev za azil i živite u nekoj od lokalnih zajednica u Saksoniji-Anhalt.

Devet poglavlja vam donosi:

- Važne informacije o životu i svakodnevicu u Saksoniji-Anhalt i Nemačkoj
- Informacije o inicijativama, projektima i ponudama koje će vam pružiti podršku u različitim životnim situacijama
- Linkove ka službama za kontakt i organizacijama koje će vam pomoći pri snalaženju u Saksoniji-Anhalt, kako na internetu, tako i na licu mesta.

Na kraju ove brošure je poseban **odjeljak** koji nudi odabrane materijale i adrese za prvo snalaženje u Saksoniji-Anhalt.

Sve informacije su iznesene u skladu sa trenutnom pravnom regulativom (zaključno sa novembrom 2016.). Zbog ograničenog prostora, pravni aspekti nisu uvek navedeni u celosti. Ako imate pitanja u vezi sa važećim zakonima koji regulišu pravo na azil, preporučujemo vam da kontaktirate nadležno savetovalište ili Ured za strance.

Štampano izdanje Vodiča sa informacijama je besplatno i dostupno na mnogim mestima u Saksoniji-Anhalt¹, na sledećim jezicima: avganistanski (pašto), arapski, nemački, engleski, francuski, persijski (farsi), ruski, srpski i tigrinja.

Internetsko izdanje je dostupno na Integracijskom portalu Saksonije-Anhalt ([Integrationsportal Sachsen-Anhalt](#)), kao **mobilni veb-sajt** i kao **veb-aplikacija** i redovno se ažuriraju.

Još nešto: Putokaz za boravak u prihvatnoj ustanovi (Landesaufnahmeeinrichtung-LAE/ZAST Halberstadt) naći ćete u **Vodiču sa inofrmacijama za izbeglice "Tu sam i šta sad"** („Ankommen und mehr“).

¹ Na primer u savetovalištima za migrante, uredima za strance, socijalnim službama, biroima rada, zavodima za zapošljavanje ili stambenim udruženjima

Upoznajte Saksoniju-Anhalt

Što duže budete živeli u novoj zajednici, imaćete sve više i više vremena da otkrivete nove stvari. Jedna od njih je da ima mnogo razloga da planirate svoju budućnost u Saksoniji-Anhalt. Jer, ova pokrajina ima mnogo toga da vam ponudi:

Saksonija-Anhalt je u samom centru Srednje Nemačke. Veći gradovi ove pokrajine, kao što su Dessau-Rosslau (Dessau-Roßlau), Magdeburg i Hale (Halle Saale) su dobro povezani sa susednim metropolama- Lajpcigom (Leipzig) na jugu, Berlinom na severu i Hanoverom (Hannover) na zapadu.

Broj stranih sugrađana je između 2010. i 2016. skoro udvostručen. Oko 100 000 stranih državljana živi danas u gradovima, okruzima i opštinama Saksonije-Anhalt. Ovim brojem su obuhvaćeni i građani i građanke Evropske Unije iz Poljske i Rumunije i oni koji dolaze iz Ruske Federacije. Osim izbeglica u Saksoniji-Anhalt živi mnogo ljudi migrantskog porekla. Oni su stekli državljanstvo ili rođenjem u Nemačkoj ili naturalizacijom.

Saksonija-Anhalt se zalaže za integraciju izbeglica. Pokrajinska vlada podržava zalaganje lokalne zajednice ne samo na prihvatu, smeštaju i zbrinjavanju izbeglica, već podržava i programe učenja jezika, kao i pristup izbeglica tržištu rada i obrazovanju. Projekti kao što su Podrška dobrodošlice (Willkommensbegleitung), Vodič za integraciju (Integrationslotsen) ili Savezni volonterski servis (BFD) doprinose da proces integracije koji često dugo traje bude lakši.

Veoma mnogo ljudi u Saksoniji-Anhalt su otvoreni i spremni da pomognu izbeglima. Bilo da to rade profesionalno ili u svoje slobodno vreme, oni žele da pomognu izbeglima da se što više osamostale i osećaju dobro i sigurno.

Saksonija-Anhalt novopridošlima nudi mnogo mogućnosti; neki od primera su:

- Subvencionisani tečajevi jezika i integracijski tečajevi
- Podrška u školovanju i obrazovanju, posebno za mlade
- Subvencionisane mogućnosti zapošljavanja i razne vrste obrazovanja i specijalizacije, posebno za izbeglice mlađe od 25 godina
- Podrška i savetovanje pri administrativnim procedurama ili odluci o školovanju i obrazovanju
- Razne sportske i kulturne aktivnosti, kao i razne druge mogućnosti za provođenje slobodnog vremena
- Mogućnosti učestvovanja u aktivnostima različitih udruženja, inicijativa i migrantskih organizacija
- Druženje i komunikacija sa zainteresovanim građankama i građanima

Sadržaj

1. poglavlje – Zbrinjavanje, davanja, savetovanje	8
Socijalna davanja za osobe sa priznatim statusom izbeglice	8
Socijalna davanja za tražioce azila, osobe sa tolerisanim privremenim boravkom i osobe koje su obavezne da napuste zemlju	9
Savetovišta u vašem mestu	10
Pomoć za maloletne izbeglice bez pratnje (UMA)	10
Savetovanje za izbeglu decu i omladinu i njihove roditelje	11
Savetovanje za punoletne migrantkinje i migrante	11
Pomoć u komunikaciji	12
2. poglavlje – Dolazak u lokalnu zajednicu	14
Stvaranje uslova za život i organizovanje svakodnevice	14
Otvoravanje osnovnog bankovnog računa	14
Usluge transfera novca	15
Namirnice po pristupačnim cenama	15
Odeća po pristupačnim cenama	15
Pokućstvo po pristupačnim cenama	15
Ugovori sa mobilnim operaterima	16
Pristup internetu	16
Korišćenje javnog i prigradskog prevoza – autobusi i vozovi	16
Ponašanje u saobraćaju	17
Poseta bazenima i drugim lokalnim mestima za kupanje	17
Upoznavanje novih ljudi i nalaženje sopstvene zajednice	18
Osiguranje – obavezno osiguranje u slučaju odgovornosti za naneseu štetu	19
Zaključivanje ugovora i poslova na kućnim vratima	19
Postupanje u hitnim situacijama	19
3. poglavlje – Stanovanje	20
Obaveza ostanka na prvobitnom mestu boravka	20
Smeštaj	20
Iznajmljivanje stana	21
Redovno provetravanje stana	22
Razvrstavanje smeća	22
Dobrosusedski odnosi	23
4. poglavlje – Učenje nemačkog jezika, ubrzavanje integracije	24
Lakša komunikacija i dobro snalaženje – uz znanje nemačkog jezika	24
Pronalaženje i pohađanje integracijskih tečajeva nemačkog jezika	24

Prijavljivanje za integracijski tečaj	25
Mogućnosti za pohađanje jezičkih tečajeva bez prava na integracijski tečaj	26
Učenje nemačkog na jezičkim okupljalištima i konverzacijskim tečajevima	26
Učenje nemačkog na internetu	27

5. poglavlje – Tržište rada i obrazovanje 28

Zašto su rad i obrazovanje od izuzetne važnosti za vas	28
Aktivna podrška za posao i obrazovanje	28
Pristup tržištu rada	29
Radna dozvola	30
Ograničena radna dozvola i zabrana rada	31
Provera ekvivalentnosti stručne kvalifikacije stečene u inostranstvu	31
Pomoć pri priznavanju stručne kvalifikacije	32
Upoznajte svet rada u Nemačkoj	33
Mogućnosti zapošljavanja zahvaljujući stručnom obrazovanju	34
Pomoć na početku stručnog obrazovanja ili tokom priprema za njega	35
Studiranje	36
Posredovanje pri zapošljavanju preko Zavoda za zapošljavanje (die Agentur für Arbeit) ili biroa rada (das Jobcenter)	37
Savetovanje i podrška tokom traženja posla kroz programe Podrška dobrodošlice (die Willkommensbeileitung) i Poslovni most Plus (Jobbrücke PLUS)	38
Podrška dobrodošlice kroz inicijativu pokrajine Saksonije-Anhalt 'Fokus na stručnu radnu snagu' (FiF)	38
Poslovni most Plus (Jobbrücke PLUS)	39
Ponuda poslova na internetu – Berze radnih mesta (Jobbörsen)	39
Vaša prava kao radnika/radnice	39
Kratak pregled: pristup zapošljavanju i obrazovanju	41

6. poglavlje – Zdravstvena zaštita i pomoć u posebnim životnim situacijama 42

Zdravstvena zaštita	42
Potvrda za lečenje	43
Komunikacija s lekarom	43
Hitni slučajevi – šta treba znati radi sopstvene sigurnosti	44
Psihološko-socijalni centri	44
Besplatna medicinska pomoć – MediNez Magdeburg	45
Pomoć za osobe oštećenog sluha ili vida	45
Podrška izbeglim ženama u slučaju trudnoće	45
Posebna zaštita za izbegle žene žrtve nasilja	46
Pomoć žrtvama diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije	47

Pomoć žrtvama nasilja	47
---------------------------------	----

7. poglavlje – Škola i obrazovanje za decu i omladinu 48

Obdanište (Kita)	48
Obavezno školovanje za maloletne osobe	48
Školski sistem u Saksoniji-Anhalt	49
Prijavljivanje dece za školu	50
Obrazovni paket – pomoć za obrazovanje i učešće u društvenom životu	50

8. poglavlje – Život u Nemačkoj 51

Demokratija i ljudska prava: osnove našeg zajedničkog života	51
Saznajte više o životu u Nemačkoj i bolje se snadite	53
Podrška zajedničkom životu kroz uključivanje u aktivnosti lokalne zajednice	53
Uspostavljati kontakte – družiti se – sticati različite veštine: Savezni volonterski servis (BFD)	54

9. poglavlje – Boravišni status i postupak traženja azila 55

Status zaštite i njegove posledice	55
Odobrenje boravka	56
Dobrovoljni odlazak (povratak)	56
Spajanje porodice	57
Dodatne informacije u vezi sa azilom i zaštitom izbeglica	57

Materijali – adrese – kontakti 58

Impresum 66

Nakon što vas rasporede u jednu od lokalnih zajednica Saksonije-Anhalt, pred vama će se otvoriti mnoge mogućnosti za samostalan život. Radi što urednijeg svakodnevnog života važno je da se informišete o mogućnostima koje će vam pomoći da obezbedite životne potrebe i da se integrišete. U ovom poglavlju ćete saznati u kojim savetovalištimu će vam pomoći.

Nakon odlaska iz prvog prihvatnog centra, lokalne vlasti su zadužene da obezbede socijalna davanja. Socijalna davanja obuhvataju davanja za pokrivanje vaših osnovnih životnih potreba, kao i za vašu integraciju u društvo.

Od vašeg statusa zavisi koja služba je zadužena za vas, kao što možete videti u ovoj tabeli:

Tražioци azila, osobe sa tolerisanim privremenim boravkom Socijalna služba (socijalna davanja)	Lica sa statusom izbeglice (boravišna dozvola) biro rada (Jobcenter)	Osobe starije od 65 godina ili osobe nesposobne za rad Socijalna služba (osnovna primanja)
--	--	--

! Ako još uvek nemate nikakvu potvrdu iz Saveznog ureda za migraciju i izbeglice (BAMF) a želite da znate koju su odluku doneli i šta iz toga za vas sledi, preporučujemo vam da se o tome informišete u **9. poglavlju**.

Socijalna davanja za osobe sa priznatim statusom izbeglice

Za vas kao priznato zaštićeno lice (bez obzira da li ste azilant, izbeglica prema Ženevskoj konvenciji o izbeglicama ili subsidijarno zaštićeno lice) i kao takozvanu **kontigentsku izbeglicu** ne važi Zakon o davanjima za tražioce azila (AsylbLG), već drugi tom Socijalnog zakonika (SGB II - osnovna primanja za tražioce posla, poznat kao 'Harz IV'), ukoliko ste sposobni za rad ili živite sa nekim ko je sposoban za rad.

Za sva pitanja u vezi sa osnovnim primanjima za tražioce posla obratite se svom lokalnom **birou rada (Jobcenter)**.

Jobcenter će vam pomoći u sledećim slučajevima:

- Uključivanje na tržište rada (posredovanje radnog mesta ili obrazovanja)
- Obezbeđenje osnovnih životnih potreba
- Briga o deci, dužničko savetovanje, savetovanje za ovisnike i psihosocijalna briga
- Posredovanje integracijskih tečajeva BAMF-a.

Pronađite svoj lokalni **Jobcenter** u Saksoniji-Anhalt.

Savet: Na primer, magdeburška socijalna i stambena služba pruža pomoć pri popunjavanju formulara i savetovanje za podnošenje prvog zahteva za davanja prema propisu SGB II. Obratite se nadležnima u vašoj lokalnoj zajednici za pomoć.

Ukoliko niste sposobni za rad i ne živite s nekim ko je sposoban za rad, eventualno imate pravo na davanja prema propisu SGB XII. Po potrebi se obratite socijalnoj službi u mestu stanovanja.

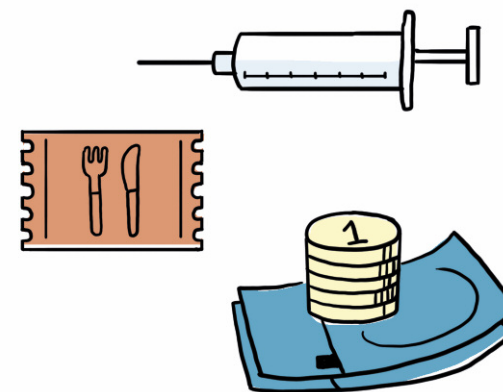
Socijalna davanja za tražioce azila, osobe sa tolerisanim privremenim boravkom i osobe koje su obavezne da napuste zemlju

U Saksoniji-Anhalt, kao i na teritoriji cele Nemačke, socijalna davanja za tražioce azila, osobe sa tolerisanim privremenim boravkom i osobe koje su obavezne da napuste zemlju su regulisana **Zakonom o davanjima za tražioce azila (AsylbLG)**. Ukoliko se nalazite na teritoriji Nemačke i imate boravišnu dozvolu ili tolerisani boravak, prema ovom zakonu ćete u prvih 15 meseci primiti osnovnu pomoć.

! Ova davanja podležu **Principu davanja u robi (Sachleistungsprinzip)**: To znači da se u većini slučajeva plaća gotovinom. Takođe, u svakom trenutku je moguće da se davanje gotovine zameni davanjem kupona.

Uz smeštaj u nekom od centara za smeštaj tražilaca azila ili u stanovima, dobićete i osnovnu potporu za ishranu, odeću i higijenu. Prema Zakonu o davanjima za tražioce azila davanja obuhvataju sledeće:

- Davanja u robi (smeštaj, grejanje, pokućstvo)
- Novčana davanja (za hranu, odeću, prevoz, zdravstvenu i telesnu negu)
- Pomoć u slučaju bolesti (za lečenje, trudnoću i porođaj)

Prema Zakonu o davanjima za tražioce azila iznos naknade zavisi od vaših godina, porodičnog statusa u trenutku dolaska u lokalnu zajednicu (na primer, da li ste samohrani roditelj ili ste venčani), kao i od vrste smeštaja u kome boravite (stan ili zajednički smeštaj).

Za sva pitanja u vezi sa socijalnim davanjima obratite se lokalnoj socijalnoj službi.

Obratite se ovoj službi ukoliko vam, na primer, trebaju

- davanja za osnovne životne potrebe ili smeštaj ili
- Socijalna pomoć, briga i savetovanje.

► Ovde imate pregled socijalnih službi u Saksoniji-Anhalt. ►

Savet: Možete se obratiti lokalnim stručnim savetovalištim (Savetovališta za migrante **Migrationsberatungsstellen**) da vas posavetuju i pomognu pri popunjavanju obrazaca za zahtev za socijalna davanja.

Savetovališta u vašem mestu

U Saksoniji-Anhalt postoji više specijalizovanih savetovališta i službi za brigu kako za izbeglice tako i za migrante.

Sva važne nadležne službe i savetovališta u Saksoniji-Anhalt i u celoj Nemačkoj možete pronaći preko informativnog sistema Saveznog zavoda za migracije i izbeglice (**BAMF**). Internetska mapa vaše regije će vam pomoći da se snadete. Ukucajte vaše mesto stanovanja (i poštanski broj) u pretraživač i dobićete listu svih za integraciju relevantnih institucija u okolini.

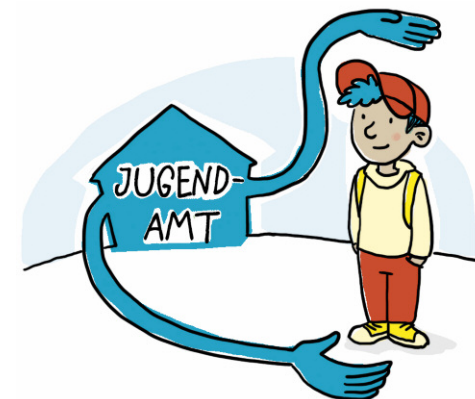
Pomoć za maloletne izbeglice bez pratnje (UMA)

Deca koja bez pratnje roditelja ili porodice dođu u Saksoniju-Anhalt a nisu punoletna, dobijaju pomoć za decu i omladinu. Ukoliko spajanje porodice nije moguće, maloletnici bez pratnje se smeštaju u neki od centara za prihvatanje dece i omladine ili u hraniteljsku porodicu. Troškove smeštaja pokriva opština odnosno pokrajina. Služba za decu i omladinu je prvi kontakt u pogledu svake vrste podrške za maloletnike bez pratnje.

Registrovano udruženje staratelja **refugium e. V.** preuzima starateljstvo nad maloletnicima bez pratnje i stoji na raspolaganju za savete.

Savetovanje za izbeglu decu i omladinu i njihove roditelje

Služba za decu i omladinu nudi sveobuhvatnu pomoć izbegloj deci, omladini i njihovim roditeljima. Tu ćete kao roditelj dobiti savet i informacije o stvarima kao što su mesto u ožidaništu, novčana pomoć za roditelje, pravo na negu ili pomoć za predškolsku i decu i decu sa posebnim potrebama. Službe za decu i omladinu postoje u većim mestima i u okruzima Saksonije-Anhalt. Ovde možete pronaći kontakt-adresu vaše **lokalne Službe za decu i omladinu**.

Jugendamt = SLUŽBA ZA MLADE

Migracione službe za mlade (Jugendmigrationsdienste) pružaju savete migrantima i izbeglicama. Ove službe pružaju savete i podršku novopridošlim mladim ljudima u uzrastu od 12 do 27 godina. Cilj ovih mera je da se pomogne individualni proces integracije mladih.

Migracione službe za mlade postoje u mnogim gradovima Saksonije-Anhalt. Ove službe su finansirane iz različitih fondova i nude

- Podršku tokom procesa integracije i upućivanje na druge službe
- Lično savetovanje u pitanjima obrazovanja, zaposlenja, kriznih situacija i drugih okolnosti
- Savetovanje roditelja koji imaju decu sa iskustvom migracije
- Grupne aktivnosti sa lokalnom omladinom.

► Adrese lokalnih Migracionih službi za mlade možete pronaći **ovde**. ►

Savetovanje za punoletne migrantkinje i migrante

Migraciona savetovališta za odrasle (Migrationsberatungsstellen für Erwachsene) pružaju podršku punoletnim izbeglim licima i migrantima pri njihovim prvim koracima u Nemačkoj. U savetovališta se mogu dobiti

- Uputstva za popunjavanje obrazaca za različite službe i ustanove
- Pratlja pri obavljanju administrativnih poslova
- Saveti o profesionalnoj perspektivi i sticanju potrebnih kvalifikacija
- Informacije o integracijskim tečajevima
- Nalaženje prevodilačkih biroa
- Podrška pri traženju stana.

Migraciona savetovališta za odrasle su dostupna svuda u Saksoniji-Anhalt. Adrese lokalnih savetovališta ćete pronaći [ovde](#).

U svim većim mestima i okruzima možete se kao izbeglica koristiti posebnim mogućnostima **zasebnog savetovanja i brige**. U ovim savetovališta možete dobiti seobuhvatnu ličnu podršku u pitanjima azila, boravka i prava na finansijsku podršku.

Listu nadležnih osoba i ustanova, kao i kontakt-adresa za zasebno savetovanje i brigu u Saksoniji-Anhalt možete naći [ovde](#).

Ured za strance je jedno od prvih mesta za pitanja o postupku traženja azila, boravišnom statusu ili o vašem daljem boravku u Saksoniji-Anhalt i Nemačkoj. U ovom uredu ćete dobiti informacije o:

- Boravišnoj statusu
- Dokumentima koja zamenjuju pasoš u slučaju obaveze da se napusti Nemačka
- Organizaciji i postupku napuštanja Nemačke i povratka u zemlju porekla.

Od toga gde živite zavisi kom Uredu za strance se morate obratiti. U Saksoniji-Anhalt Uredi za strance postoje u **Desau-Roslauu, Magdeburgu i Haleu**, kao i u pojedinim **okruzima**.

Uvek uzmite u obzir da iz razloga zaštite podataka ne možete dobiti potpune informacije o pravu na boravak preko telefona.

▶ [Ovde](#) možete naći pregled Ureda za strance u Saksoniji-Anhalt.

Pomoć u komunikaciji

Ako još ne vladate nemačkim jezikom, ili vladate njime samo u manjoj meri, a želite da vam se prevede nešto važno, u celoj Saksoniji-Anhalt imate na raspolaganju telefonski prevodilački servis **Sprachmittlung in Sachsen-Anhalt (SiSA)** organizovan od strane Pokrajinske mreže migrantskih organizacija (Landesnetzwerk der Migrantenorganisationen (**LAMSA**)).

Volonterski prevodilački servis SiSA će vam pomoć pri komunikaciji u najrazličitijim situacijama, nezavisno od vašeg boravišnog statusa. Na primer, pomoći će vam u komunikaciji sa Uredom za strance ili sa Socijalnom službom. SiSa će se pobrinuti za prevodioca koji će vas pratiti pri obavljanju administrativnih poslova.

Telefonska prevodilačka služba vam stoji na raspolaganju od ponedeljka do petka na **Hotline** broju **+49 345 21389399**.

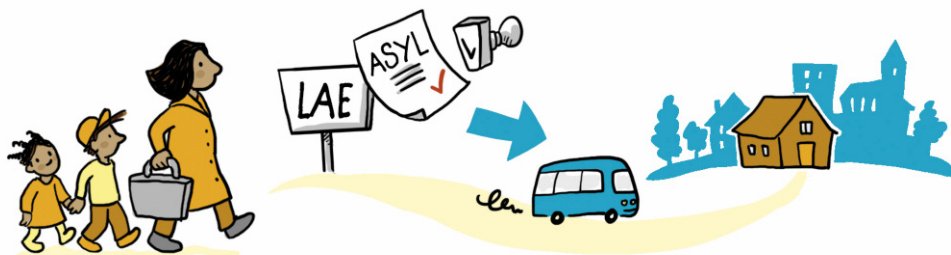
Sve važne informacije u vezi sa dolaskom u Nemačku i konkretno mesto stanovanja možete saznati pomoću aplikacije **App „Ankommen“ des BAMF**. Aplikacija pruža informacije o životu u Nemačkoj i objašnjava sve što je važno za prve korake u svakodnevnom životu.

Stvaranje uslova za život i organizovanje svakodnevice

Vrlo je moguće da se dolaskom u lokalnu zajednicu odjednom suočite sa više zahteva istovremeno. Bilo bi dobro da te zahteve savladavate korak po korak i da se dobro informišete kako bi bilo najbolje postupati.

U ovom poglavlju ćete moći da pročitate o važnim stvarima koje morate uraditi u svom novom životnom okruženju; one su sažete u formi liste (Checkliste). Ukoliko se pojave neke teškoće, postoje mnoge inicijative i osobe koje vam mogu pomoći. Informacije o tome ko, gde i kako vam može pomoći ćete takođe naći u ovom poglavlju.

Otvaranje osnovnog bankovnog računa (Basiskonto)

Sa sopstevnim tekućim računom u banci možete podizati ili uplaćivati gotovinu, vršiti transfere novca i plaćati karticom u celoj Nemačkoj. Od 2016. na celoj teritoriji Nemačke tražioci azila i osobe sa tolerisanim privremenim boravkom imaju pravo na takozvani **osnovni bankovni račun**.

Osnovni bankovni račun se može otvoriti u bilo kojoj banci na teritoriji Nemačke. Da biste to učinili morate podneti pismeni zahtev željenoj banci. Uslov za otvaranje ovog računa je da ste punoletni, registrovani kao tražilac azila ili imate priznat status izbeglice, i da to možete dokazati na osnovu isprava. Osnovni račun za izbeglice je moguće koristiti samo ako na njemu ima novca. To znači da možete koristiti samo postojeći novac. Kredit ili dozvoljeno prekoračenje ovim računom nije predviđeno.

! Više o osnovnom računu možete saznati iz ove male brošure. Pod određenim uslovima vaš zahtev za osnovni bankovni račun može biti odbijen. Saznajte više o tome na portalu Saveznog ureda BaFin.

Usluge transfera novca

Usluge transfera novca omogućavaju brze transfere. Ali, one mogu biti veoma skupe. Uvek treba uporediti koliko koji servis naplaćuje ovu uslugu. U Saksoniji-Anhalt usluge transfera novca nude: Nemačka poštanska štedionica (Deutsche Postbank), Money Gram, Western Union ili Reise Bank AG na železničkoj stanici.

► Na šta izbeglice još treba da obrate pažnju u vezi sa uslugama transfera novca, možete pročitati [ovde](#).

Namirnice po pristupačnim cenama

U Saksoniji-Anhalt, kao i na teritoriji cele Nemačke organizacija **Tafeln** deli namirnice socijalno i ekonomski ugroženim ljudima, kao i izbeglicama. Kako biste određenog dana mogli dobiti besplatnu hranu ili hranu po pristupačnim cenama, morate se registrovati i pokazati zvaničnu potvrdu ('Harz IV') da za tim postoji potreba. Hrana se najčešće deli svake druge nedelje. Organizacija Tafeln u Saksoniji-Anhalt ima mnogo mesta na kojima se deli hrana. Na nekima se nude i gotova jela.

► [Ovde](#) možete pronaći najbliži Tafel u Saksoniji-Anhalt.

Odeća po pristupačnim cenama

Opština može pod posebnim uslovima odobriti jedokratna sredstva za, na primer, početno opremanje vašeg stana. U gradovima i opštinama ima mnogo mesta koja nude odeću po pristupačnim cenama ili besplatno. Ovako se mogu nabaviti i posteljina ili pokućstvo. Raspitajte se gde u vašem mestu ima **Kleiderkammer** (mesto na kom se može naći odeća po povoljnim cenama), prodavnica polovne odeće (**Second Hand**), prodavnica Crvenog krsta, prodavnica za kupoprodaju odeće (**An- und Verkauf**) ili prodavnica besplatne robe (**Umsonstladen**).

Pokućstvo po povoljnim cenama

Izbeglice mogu nabaviti odeću, nameštaj i pokućstvo po veoma povoljnim cenama ili čak i besplatno u lokalnim 'Kleiderkammer' nemačkog Crvenog krsta (**DRK**), u radnjama polovne robe (**Second Hand**), socijalnim robnim kućama (**Sozialkaufhäusern**) ili u pojedinim crkvenim organizacijama (**Stadtmissionen**).

Ugovori sa mobilnim operaterima

Ugovori sa mobilnim operaterima mogu za kratko vreme uzrokovati velike troškove. Nemojte ishitreno sklapati ugovor, zbog toga što ugovori najčešće traju i po nekoliko godina.

Potpišite samo ono što ste sasvim razumeli. Kada potpisujete ugovor, najbolje je da sa vama bude neko ko dobro zna nemački.

- ▶ Na šta sve treba da obratite pažnju kada sklapate ugovor sa mobilnim operaterom, možete pročitati [ovde](#).

Pristup internetu

U mnogim gradovima i opštinama Saksonije-Anhalt postoje takozvani 'Hotspots' ili druga mesta na kojima je moguć pristup internetu, kao što su različita mesta okupljanja, internet kafei (Internet-Cafés), gradske biblioteke ili železničke stanice.

U Saksoniji-Anhalt postoji ograničena mogućnost da se na licu mesta internet koristi zahvaljujući ponudi inicijative 'Freifunk'. Ovaj servis omogućava veoma brzo uspostavljanje WLAN (Wi-Fi) mreže. Na veb-sajtu [Freifunk](#)-a možete pronaći najbližu 'Freifunk-Community'.

- ▶ Više informacija o zaključivanju ugovora sa internet i mobilnim operaterima možete pronaći u informativnom listu Udruženja za zaštitu potrošača ([Verbraucherzentrale](#)) (na engleskom).

Korišćenje javnog i prigradskog prevoza - autobusi i vozovi

Korišćenje javnog prevoza – autobusa ili voza – se **obavezno naplaćuje**. Za sve putnike važi da se pre početka vožnje mora kupiti karta. Onaj ko u autobusu ili vozu nema važeću kartu, mora platiti kaznu čiji je iznos umnogome viši od cene same karte. Ovaj prekršaj se od strane nadležnih organa registruje kao krivično delo.

Pod određenim uslovima izbeglice se mogu prijaviti za povlašćenu cenu karte (**socijalna karta-Socialticket**) kod socijalne službe ili biroa za rad (Jobcenter). Da za tim postoji potreba morate dokazati odgovarajućim službenim dokumentom (potvrdom).

Fahrscheine = Karte

Ponašanje u saobraćaju

Trebalo bi da se upoznate sa saobraćajnim pravilima i pravilima ponašanja u saobraćaju u Nemačkoj pre nego što postanete učesnik u saobraćaju, na primer kao biciklista. Saobraćaj u Nemačkoj funkcioniše ako svi učesnici prihvataju i primenjuju pravila **međusobnog poštovanja i opreza**.

Višejezični tečaj za sigurnost u saobraćaju u Nemačkoj možete pronaći [ovde](#).

Automobilski savez Nemačke (ADAC) će vam pružiti informacije o najvažnijim pravilima i obavezama u saobraćaju posebnom brošurama koja je namenjena izbeglicama: Jednostavno sigurniji na putu ([Einfach sicherer unterwegs](#)).

Poseta bazenima i drugim lokalnim kupalištima

Uvek se kupajte samo tamo gde je kupanje dozvoljeno. Ako želite da idete na bazen ili, na primer, na neko od lokalnih jezera, morali biste znati da plivate. Nemačko udruženje spasilaca (DLRG) nudi **časove plivanja**. Ovde možete naći informacije o tome gde se nalazi **najbliži lokalni DLRG** koji nudi časove plivanja.

Bilo da se kupate na otvorenom bazenu ili u zatvorenom bazenu obratite pažnju na pravila za kupaće koja važe u Saksoniji-Anhalt i u celoj Nemačkoj. Pravila za kupaće Nemačkog udruženja za kupanje možete naći [ovde](#).

Upoznavanje novih ljudi i nalaženje sopstvene zajednice

Prilikom dolaska u novu sredinu susreti s ljudima predstavljaju početak dobrosusedskih odnosa. Ne samo u većim gradovima Saksonije-Anhalt postoje različite prilike da se stretnete sa ljudima iz sopstvene zemlje, ali i da uspostavite kontakt sa novim susedima; na primer:

- dešavanja u različitim interkulturalnim udruženjima i migrantskim organizacijama
- aktivnosti za decu i roditelje (susreti na igralištima, izrada domaćih zadataka, muzička škola, časovi plivanja, časovi ručnog rada i likovnog, hor, časovi plesa itd.)
- hobi-grupe za kuvanje, učenje, sastavljanje bicikala itd.
- okupljališta za upoznavanje i okupljališta za učenje jezika (na primer Welcome Treff u Haleu, Jezički kafe (Sprachcafé) u 'einwelt haus' (Svet je jedna kuća) u Magdeburgu, multikulturalni centar (Multikulturelle Zentrum) u Desauu
- okupljanja u susedstvu i u socijalnim i crkvenim institucijama ili u takozvanim višegeneracijskim kućama (**Mehrgenerationenhäusern**)
- sportska i igrališna okupljališta (na primer, ponude različitih **sportskih društava** ili okružnih sportskih asocijacija)

! **Više informacija o sastancima u Magdeburgu i Haleu, kao i u vašem mestu možete naći na veb- sajtovima za svako mesto. Do migrantskih organizacija možete doći preko Pokrajinske mreže migrantskih organizacija Saksonije-Anhalt (LAMSA e. V.).**

- ▶ O volontiranju u Saveznom volonterskom servisu (BFD) možete saznati više u **poglavljju 8.**

Osiguranje - obavezno osiguranje u slučaju odgovornosti za nanesenu štetu

Prema nemačkim zakonima dužni ste da nadoknadite štetu koju ste naneli drugim ljudima. Ako ste, na primer, u vaše slobodno vreme ili u toku neke sportske aktivnosti vi uzrokovali nezgodu u kojoj je neko oštećen, dužni ste da nadoknadite štetu bez obzira na to o kom se iznosu radi. Zato se u Nemačkoj preporučuje privatno obavezno osiguranje u slučaju odgovornosti za nanesenu štetu. U slučaju štete ovo osiguranje vas štiti od velikih rizika.

- ▶ Više informacija je dostupno **ovde.**

Zaključivanje ugovora i poslova na kućnim vratima

Ako neke osobe hoće sa vama na vašim vratima da sklope neki posao, obratite pažnju na sledeća upozorenja, odnosno držite se sledećih pravila radi sopstvene sigurnosti:

- Tražite od nepoznate ili nenajavljene osobe da vam pokaže svoje isprave (ili nalog da može da uđe u stan).
- Nemojte ništa plaćati pre nego što je izvršena usluga.
- Nemojte potpisivati ništa što ne razumete ili niste sigurni o čemu se radi.

- ▶ Više informacija o pravnoj regulativi je dostupno **ovde.**

Postupanje u hitnim situacijama

Ako ste vi ili drugi ljudi u nuždi i opasnosti, molimo vas da odmah pozovete nacionalni servis za hitne situacije koristeći sledeće besplatne brojeve.

Pozovite **broj za hitne slučajeve 110** ukoliko ste žrtva ili svedok

- (saobrašajne) nesreće
- nasilnih konflikata
- krađe i napada ili
- Seksualnog uznemiravanja.

Pozovite **broj za hitne slučajeve 112** ukoliko ste žrtva ili svedok

- Situacija opasnih po život (na primer, požara)
- urgentnih zdravstvenih stanja.

! **Brojevi za hitne slučajeve 110 i 112 su isključivo za situacije opasne po život! Pozovite ove brojeve samo ako se zaista radi o situaciji opasnoj po život. Takođe, hitni prijem u bolnicama je samo za medicinski hitne slučajeve.**

Kada vam se prizna status izbeglice, pokrajina više nije odgovorna za vaš smeštaj. Tada morate sami u svojoj lokalnoj zajednici tražiti stan, ili će vam biti dodeljeno mesto u zajedničkom smeštaju (Gemeinschaftsunterkunft - GU). Vaš boravišni status (boravišna dozvola) je važan u pitanjima stanovanja.

U ovom poglavlju ćete saznati na šta morate obratiti pažnju kada se **useljavate u stan**, kao i kada **iznajmljujete stan**.

Obaveza ostanka na prvobitnom mestu boravka

Sa stupanjem na snagu Zakona o integraciji iz 2016. godine prema članu 25, stava 3 Zakona o boravku, zaposlenju i integraciji stranaca u Saveznoj Republici Nemačkoj (AufenthG) osobe sa boravišnom dozvolom ne mogu više slobodno odlučivati gde će stanovati u Nemačkoj (**Obaveza ostanka na prvobitnom mestu boravka** : 'Wohnsitzverpflichtung', odnosno 'Wohnsitzauflage').

Prema novim pravilima, prve tri godine nakon sticanja boravišne dozvole morate ostati u saveznoj pokrajini u koju ste raspoređeni tokom postupka traženja azila. Ako ste se pre 6. 8. 2016. preselili u drugu saveznu pokrajinu, možete i morate tamo i ostati.

Obaveza ostanka na prvobitnom mestu boravka ne važi ukoliko radite minimum 15 sati nedeljno, zarađujete minimum 710,00 evra neto i plaćate socijalno osiguranje, kao i ako pohađate stručno obrazovanje ili studirate. Od ove obaveze se izuzimaju posebni slučajevi, kao što su izrazito osetljive grupe (na primer deca i mladi, osobe sa hendikepom).

Osim toga, u Saksoniji-Anhalt je regulisanje **Obaveze ostanka na prvobitnom mestu boravka** planirano od 2017. Prema toj odredbi vaše mesto stanovanja mora biti u nekom od okruga odnosno gradova Saksonije-Anhalt.

Smeštaj

Saksonija-Anhalt se trudi da ostvari takozvani **decentralizovani smeštaj** izbeglica u stanovima. Ipak, zbog situacije sa stambenim prostorom, nije moguće uvek ili odmah po dolasku dobiti smeštaj u stanu. U tom slučaju vam je na raspolaganju **zajednički smeštaj (GU)**. U zajedničkom smeštaju obično imate socijalnu brigu, kao i sagovornika za sva vaša pitanja.

U toku **postupka obrade vaše prijave za azil**, najčešće ćete već pri dolasku dobiti mesto u **zajedničkom smeštaju**.

Ako ste kao **tražilac azila doputovali sami**, u Saksoniji-Anhalt ćete u najvećem broju slučajeva biti smešteni u neki od **zajedničkih stanova**.

Ukoliko mogućnosti dozvoljavaju, **porodice** se smeštaju u zasebne stanove.

I kada ste smešteni u stanovima najčešće ćete imati nekoga iz socijalne službe ko vam može biti od pomoći.

Iznajmljivanje stana

Moći ćete samostalno da iznajmite stan ukoliko vam bude priznat status. Da biste se uselili u stan morate potpisati **Ugovor o iznajmljivanju** sa, na primer, opštinskim stambenim udruženjem. Možete iznajmiti i **sobu u stanu koji ćete deliti sa sustanarima** (Wohngemeinschaft - WG) – na primer, sa studentima – ili možete iznajmiti stan od nekog **drugog privatnog lica**. U potrazi za odgovarajućom sobom u Saksoniji-Anhalt će vam od pomoći biti Berza stanova za izbeglice (*Wohnungsbörse für Geflüchtete*) ili nemački Portal za smeštaj izbeglica (*Unterkunftsportal für Geflüchtete*).

Mietvertrag = Ugovor o iznajmljivanju

Socijalne službe i stambene službe su među prvim mestima za kontakt ako planirate da iznajmite sopstveni stan. Ako dobro vladate nemačkim, možete i direktno stupiti u kontakt sa nekim od stambenih udruženja ili sa gradskim uredom u vašem mestu za ta pitanja.

Kada se useljavate u stan koji ste sami iznajmili, kao i kada kao fizičko lice potpišete Ugovor o iznajmljivanju, treba da pazite na **cenu i kvadraturu smeštaja**.

Po pravilu, na raspolaganju vam stoje odgovarajući stanovi propisane kvadrature. U Ugovoru o iznajmljivanju uz cenu stanarine stoji i koliki su **dodatni troškovi** (Nebenkosten, Betriebskosten). U dodatne troškove spadaju voda, grejanje, čišćenje zgrade i odnošenje smeća. Osim ovih troškova, ugovore za struju i internet ili televizijsku antenu morate sami zaključiti sa operaterima po želji.

Pre nego što potpišete Ugovor o iznajmljivanju informišite se detaljno o ukupnoj ceni stana. Ako želite da sami iznajmite stan, obratite se lokalnoj socijalnoj službi ili nadležnima za **posebno savetovanje i brigu**.

Kada se **preseljavate** pazite na određene administrativne aspekte. Osim prijavljivanja u gradski ured, **novu adresu** morate dostaviti svojoj banci, osiguranju ili školi koju pohađaju vaša deca.

! Ako želite da se informišete o svim aspektima stanovanja koji se tiču vas kao stanara i izbeglice, možete koristiti višjejezični vodič Brošura o iznajmljivanju stana (Mietleitfaden). Ovaj vodič će vam pružiti osnovne, ali i dodatne informacije o iznajmljivanju stana u Saksoniji-Anhalt.

Redovno provetranje stana

Da biste se na duže staze dobro osećali u svom stanu, treba da ga redovno da provetrate i ujednačeno grejete. Tako ćete ne samo sprečiti pojavu buđi koja je opasna po zdravlje, već ćete održavati stan u dobrom stanju. Ukoliko se budete iseljavali iz stana morate ga ostaviti u istom stanju u kom ste ga preuzeli kada ste se useljavali.

Sve važne informacije o ovoj tematici možete pročitati u u višjejezičnoj brošuri Provetranje, grejanje, spečavanje pojave buđi (Lüften, Heizen, Schimmel vermeiden).

Razvrstavanje smeća

U Nemačkoj se smeće reciklira. Zbog toga se u svim stambenim zgradama i zajedničkim smeštajima smeće razvrstava po posebnim kantama za smeće. O tome koje smeće ide u koje kante za smeće možete saznati od, na primer, ljudi koji žive u vašoj zgradi. Pregled pitanja o razvrstavanju smeća možete pronaći **ovde**.

Dobrosusedski odnosi

Stanarke i stanari ne smeju da narušavaju mir u zgradi u vremenu od 22 do 6 časova, što je zakonom propisana odredba. Najčešće se uz Ugovor o iznajmljivanju dobija i takozvani kućni red (Hausordnung).

Njime su propisana pravila koja određuju zajednički život svih u zgradi. Deo kućnog reda je i redovno čišćenje zajedničkog prostora. Time što pozdravljamo jedni druge na hodniku ili na ulici, takođe utičemo na dobrosusedske odnose.

Guten Morgen = Dobro jutro

Hallo = Zdravo

Dobro vladanje nemačkim jezikom je osnova dugotrajne integracije i ono što će vam pomoći da otvorite sva vrata u svakodnevnom životu. U svim većim gradovima, kao i u manjim opštinama Saksonije-Anhalt na raspolaganju su vam brojne mogućnosti za učenje nemačkog. U ovom poglavlju ćete saznati kako kao izbeglica možete pohađati integracijski tečaj jezika i koje druge mogućnosti su vam na raspolaganju za učenje jezika u Saksoniji-Anhalt.

Lakša komunikacija i dobro snalaženje - uz znanje nemačkog jezika

Razumevnije i aktivno korišćenje nemačkog jezika su osnove vaše integracije u Nemačkoj. Osim toga, isplati se učiti nemački, jer je on zvanični jezik u nekoliko država Evropske Unije: Nemačkoj, Austriji, Belgiji, Luksemburgu i Švajcarskoj, kao i u Južnom Tirolu. U mnogim svakodnevnim situacijama znanje više jezika dobija sve veću važnost. Takođe, mnogi ljudi migrantskog porekla ili oni sa izbegličkim iskustvom razumeju i govore nemački!

Znanje nemačkog olakšava komunikaciju. Možete da

- direktno izrazite svoje zahteve (na primer, u socijalnoj službi, kod lekara, u školi) i tako uštedite vreme
- poboljšate svoje izgleda za obrazovanje i zaposlenje
- budete nezavisni od prevodilaca
- dobijete priznanje, na primer, kao prevodilac/prevoditeljka u svojoj zajednici ili u WG-u.

Pronalaženje i pohađanje integracijskih tečajeva nemačkog jezika

Integracijski tečajevi (Integrationskurse) se nude u Saksoniji-Anhalt, kao i u celoj Nemačkoj, radi podsticanja učenja nemačkog i razumevanja pravnog sistema, kulture i istorije Nemačke. Za uzvrat se očekuje da svaki izbeglica i migrant savlada nemački jezik.

Integracijski tečajevi nisu automatski otvoreni za sve izbeglice. Tek sa **priznatim statusom izbeglice** imate pravo da pohađate integracijski tečaj. Osim toga, tečajevi za tražioce azila iz Sirije, Iraka, Eritreje i Somalije su otvoreni i za vreme trajanja postupka za azil. Lica sa priznatim statusom izbeglice, kao i, od 2017. godine tražioci azila sa dobrim izgledima za ostanak u Nemačkoj, zatim osobe sa tolerisanim privremenim boravkom koje imaju boravišnu dozvolu prema stavu 60, članu 2, paragrafu 3 Zakona o boravišnoj dozvoli kao i vlasnici boravišne dozvole prema stavu 25, članu 5 Zakona o boravišnoj dozvoli imaju obavezu da pohađaju integracijski tečaj. Tečajevi su u ovim slučajevima besplatni.

- ▶ Za više informacija o uslovima za pohađanje integracijskog tečaja pogledajte Informaciju o integracijskom tečaju (Merkblatt zum **Integrationskurs**) BAMF-a.

Svaki integracijski tečaj se sastoji od **tečaja jezika** i od **orijentacijskog tečaja** i traje ukupno između 600 i 900 časova. Na kraju tečaja se polaže ispit za nivo A2-B1 (osnovno i srednje poznavanje jezika) i dobija sertifikat-uverenje o znanju jezika.

- ▶ **Ovde** možete pronaći najbližu instituciju u kojoj se održava integracijski tečaj. ▶

Prijavljivanje za integracijski tečaj

Da biste pohađali tečaj jezika koji je deo integracijskog tečaja, morate podneti zahtev za odobrenje za pohađanje integracijskog tečaja BAMF-u. Formular za zahtev možete naći **ovde**.

Čim od Saveznog ureda (BAMF) dobijete zvanično odobrenje (Berechtigungsschein) da možete pohađati integracijski tečaj, možete odabrati gde ćete pohađati tečaj i prijaviti se. Ko organizuje tečajeve i koji su tečajevi trenutno u ponudi u vašoj okolini možete saznati na **portalu 'Kursnet'** Državnog zavoda za zapošljavanje, preko Ureda za strance ili vašeg lokalnog savetovališta za migrante.

Kada pronađete ko u vašoj okolini nudi tečaj, prijavite se i priložite zvanično odobrenje koje ste dobili od BAMF-a. Organizatori tečaja će odrediti vaš nivo nemačkog kroz **test za proveru znanja** (Einstufungstest) i dodeliti vam tečaj koji odgovara vašem nivou.

Mogućnosti za pohađanje jezičkih tečajeva bez prava na integracijski tečaj

Saksonija-Anhalt planira da od 2017. godine uvede tečajeve jezika za izbeglice koje nemaju pravo da pohađaju integracijski tečaj. Na ovim tečajevima se može steći najviše nivo A2 znanja nemačkog i polagati ispit na kraju. Na osnovu ovog nivoa moći ćete da pohađate dalje tečajeve nemačkog jezika u vezi sa odabranom profesionalnom orijentacijom.

Učenje nemačkog na jezičkim okupljalištima i konverzacijskim tečajevima

Čak i ako nemate pravo da pohađate integracijski tečaj, u Saksoniji-Anhalt ima mnogo mogućnosti da naučite nemački. Osim toga, ima mnogo mogućnosti za učenje nemačkog koje ne podrazumevaju visok nivo znanja. Takvi su **jezički tečajevi** ili **jezička okupljališta** koji su za one koji nemaju skoro nikakvo znanje jezika i koji su uglavnom usmereni na razgovor (konverzaciju). Na mnogim mestima postoje posebni tečajevi za žene, od kojih neki podrazumevaju i brigu o deci za vreme trajanja nastave.

Ovakvi jezički tečajevi i okupljališta su najčešće besplatni, i obično ih vode volonteri kojima je nemački jezik maternji i koji žele da pomognu izbelicama, a održavaju se u jezičkim kafeima (Sprachcafés) ili okupljalištima za dobrodošlicu (Welcome Treffs). Saznajte više o mogućnostima za učenje jezika koje su vam dostupne, najbolje na licu mesta prilikom inicijative dobrodošlice (Willkommensinitiative).

Odrasli mogu da pohađaju tečajeve nemačkog i u školama jezika ili u obrazovnim institucijama (na primer, 'Volkshochschulen' ili 'Europäischen Bildungswerk') širom Saksonije-Anhalt. Informišite se direktno kod organizatora koje vrste tečaja postoje, kao i o eventualnim troškovima.

Za **decu** se posebno preporučuje učenje kroz igru sa vršnjacima koji govore nemački.

Neke opštine Saksonije-Anhalt posebno podstiču učenje nemačkog za izbeglice nezavisno od njihovog boravišnog statusa. Neke od ovih ponaša se plaćaju, a troškovi se mogu delimično pokriti preko obrazovnih kupona (Bildungsgutschein). Više o ovome možete saznati u nadležnom birou rada (Jobcentru).

Učenje nemačkog na internetu

Ko želi da samostalno i 'u pokretu' uči nemački može koristiti veliki broj ponuda na internetu.

- **Aplikacija** za učenje nemačkog „**Einstieg Deutsch**“ nudi vežbanja za učenje svakodnevnog nemačkog jezika, na primer kroz lekcije 'Kod lekara' ili 'U uredu'. Besplatna aplikacija (za iOS i android) na devet jezika namenjena je posebno onima koji nemaju pravo na pohađanje integracijskog tečaja ili tečaja nemačkog, a žele da uče i vežbaju nemački 'u pokretu'.
- Internet portal **Hoću da učim nemački (Ich will Deutsch lernen)** nudi digitalni integracijski tečaj početnicima i onima sa naprednim nivoom nemačkog, od nivoa A1 do nivoa B2. Poslovni i profesionalni nemački se mogu učiti i usavršavati u 30 različitih situacija. Ova besplatna ponuda za učenje nemačkog postoji na 16 jezika.
- Igrica za učenje jezika **Uči nemački- grad reči (Lern Deutsch – die Stadt der Wörter)** se bazira na slikama, audio materijalu i primerima rečenica. Može se igrati na internetu kao App za iOS i android i dostupna je na engleskom i arapskom.
- **ARD-ov Sikovni i audio rečnik** olakšava tražiocima azila i onima koji im pomažu da bolje komuniciraju svakodnevno. Rečnik se sastoji od 17 poglavlja koja pokrivaju sve sfere života.
- **Arapsko-nemački/nemačko-arapski rečnik na internetu** sa praktičnim primerima je izdanje za učenje nemačkog kuće **Langenscheidt Verlag**.
- **Deutsche Welle** nudi online trening za učenje nemačkog.

► Pregled besplatnih internet jezičkih vodiča za nemački (Sprachguides für Deutsch) možete naći **ovde**.

Odlične i zabavne besplatne bojanke raznih ilustratora **posebno namenjene deci za učenje nemačkog** postoje na online portalu **illustratorenfuerfluechtlinge.de**

Došli ste u lokalnu zajednicu i vaš postupak traženja azila možda još uvek nije okončan. Ali, vi biste svejedno voleli da otpočnete sa nekim poslom ili stručnim obrazovanjem.

U ovom poglavlju ćete saznati koji uredi i službe u Saksoniji-Anhalt su vam od pomoći u traženju posla ili obrazovanja, kako možete da poboljšate svoje **profesionalne kvalifikacije**, koji putevi vode do **stručnog obrazovanja** i kako se podstiče integracija izbeglica na **tržište rada**.

Zašto su rad i obrazovanje od izuzetne važnosti za vas

Uz znanje jezika, posao (zaposlenje) i obrazovanje su ključ integracije u društvo. Kroz profesionalnu aktivnost ili obrazovanje vi

- uvećavate svoje šanse za boravak na duži period u Nemačkoj
- možete da postanete ekonomski nezavisni, samostalni i zadovoljni
- podstičete sebe na dugoročno sticanje novih znanja i veština, i na vođenje urednog svakodnevnog života
- sve više se integrišete u društvo
- doprinosite sopstvenom pravu na osiguranje u slučaju nezaposlenosti i na penziono osiguranje.

Aktivna podrška za posao i obrazovanje

Širom Saksonije-Anhalt postoje specijalne ponude za profesionalno savetovanje, nostrifikaciju diploma i kvalifikacija, koje vam pomažu pri integraciji na tržište rada ili u obrazovni sistem.

U ovom procesu je važno da:

- **se što pre sami aktivirate** kako biste stvorili mogućnosti za zaposlenje i sticanje kvalifikacija. To može podrazumevati potragu za savetovalištim ili prilikama za posao, kako biste upoznali regionalno tržište rada Saksonije-Anhalt i mogli realistično da planirate sopstvenu karijeru.
- **Razmislite o što više ponuđenih mogućnosti** i potražite pomoć na tržištu rada i obrazovanja. Ne zaboravite: vaš sopstveni trud i otpočinjanje posla, obrazovanja ili studiranja trajno osnažuju proces vaše integracije.

Pristup tržištu rada

Mogućnosti da radite ili da naučite da radite neki posao u Saksoniji-Anhalt ali i u celoj Nemačkoj zavise pre svega od vašeg boravišnog statusa, odnosno boravišne dozvole.

- Kao azilant ili **izbeglica sa priznatim statusom i dozvolom boravka** imate pravo na **punu dozvolu za rad**. Dakle, možete biti zaposleni ili samozaposleni. Imate na raspolaganju pomoć u traženju posla i pasivne usluge na birou rada (Jobcentru) prema Zakoniku o socijalnim davanjima (SGB II).
- **Ukoliko ste već četiri godine legalno na teritoriji Nemačke**, možete i kao osoba sa tolerisanim privremenim boravkom bez saglasnosti Zavoda za zapošljavanje tražiti posao na slobodnom tržištu rada.
- **Ukoliko za vas važi zabrana deportacije**, možete na osnovu ponude za posao podneti zahtev nadležnom Uredu za strance. Ured za strance pribavlja neophodnu saglasnost Zavoda za zapošljavanje i odlučuje o radnoj dozvoli.

Formalni uslovi

Radna dozvola (Arbeitserlaubnis, Beschäftigungserlaubnis)

Da biste mogli da radite u Saksonji-Anhalt potrebna vam je **radna dozvola**.

Ukoliko imate status izbeglice i imate boravišnu dozvolu iz humanitarnih ili političkih razloga, možete raditi svaki posao ako je u vaše isprave unet dodatak „dozvoljeno zaposlenje“ („Beschäftigung gestattet“ ili „Erwerbstätigkeit gestattet“).

Kao tržišlac azila sa **odobrenjem boravka** (Aufenthaltsgestattung) ili sa **tolerisanim privremenim boravkom** morate paziti na sledeću pravnu regulativu:

- 1) Radnu dozvolu ćete dobiti tri meseca nakon što ste se registrovali kao tražilac azila.
- 2) Da biste dobili radnu dozvolu potrebna vam je **saglasnost Ureda za strance**. Za radnu dozvolu morate podneti zahtev nadležnom **Uredu za strance**. Ako vam radna dozvola bude dodeljena, u vašoj boravišnoj dozvoli odnosno potvrdi o tolerisanom privremenom boravku biće naznačeno „zaposlenje dozvoljeno samo uz saglasnost Ureda za strance“.
- 3) Ured za strance odlučuje pojedinačno o svakom slučaju dodele saglasnosti. Ured proverava da li možete da dokažete da posedujete **potvrdu poslodavca o radnom mestu**. Uz ovu saglasnost i **Zavod za zapošljavanje se mora složiti**. Ovu saglasnost ne morate sami pribavljati. Ured za strance dobavlja ovu saglasnost direktno od Zavoda za zapošljavanje. Nakon četiri godine provedene na teritoriji Nemačke, saglasnost Zavoda za zapošljavanje vam više nije potrebna.
- 4) Zavod za zapošljavanje proverava da li vaše radno mesto odgovara **pravnim propisima**. Vaša plata i uslovi rada ne smeju biti nepovoljniji nego za nemačke radnike.

Dakle, ako pravilno pređete ove pojedinačne korake, generalno vam je dozvoljeno da radite čak i sa **statusom tražioca azila i tolerisanim privremenim boravkom**. Na primer, možete raditi kao iznajmljeni radnik (Leiharbeitnehmer (Zeitarbeit)). Možete se prijaviti kod lokalnog Zavoda za zapošljavanje i kao tražilac posla. Zavod za zapošljavanje vam je uvek na raspolaganju za kontakt i savet.

- ! **Ukoliko imate odobrenje boravka, ne dobijate nikakvo posebno pravo boravka na osnovu zaposlenja ili obrazovanja. Zaposlenje ili obrazovanje nema uticaj na zahtev za azil. Ako se vaš privremeni boravak toleriše, zaposlenje je relevantno kod produživanja dozvole za tolerisani privremeni boravak odnosno kod dodele boravišnog statusa.**

Ograničena radna dozvola i zabrana rada

U Saksoniji-Anhalt, kao ni u celoj Nemačkoj, **ne smete raditi** ako:

- Stanujete u prvom prihvatnom centru (Erstaufnahmeeinrichtung - LAE). Obaveza stanovanja u LAE važi šest nedelja i može se produžiti na najviše šest meseci.
- Dolazite iz takozvanih bezbednih zemalja porekla (članice Evropske Unije, Albanija, Bosna i Hercegovina, Gana, Kosovo, Makedonija, Crna Gora, Senegal, Srbija) i **prijavili ste se za azil nakon 31. 8. 2015. godine**.
- Ne govorite istinu u vezi sa svojim identitetom ili državljanstvom.

U slučaju zabrane rada u vašim boravišnim ispravama je naznačeno "zaposlenje nije dozvoljeno" („Erwerbstätigkeit nicht gestattet“). Obratite se nadležnom lokalnom Uredu za strance za sva pitanja u vezi sa pravom boravka (na primer, u vezi sa radnom dozvolom).

Provera ekvivalentnosti stručne kvalifikacije stečene u inostranstvu

Brojna zanimanja se u Nemačkoj mogu obavljati samo ako osoba može pružiti dokaz da je stekla obrazovanje za to zanimanje. Takozvana zanimanja sa licencom su, na primer, lekari, psihoterapeuti, medicinske sestre ili nastavnici. Da biste mogli da radite posao za koji ste se školovali, može biti potrebno da date diplomu na nostrifikaciju. Kod zanimanja za koja nije potrebna licenca, poslodavac može odlučiti da li u inostranstvu stečene kvalifikacije odgovaraju zahtevima radnog mesta koje je u pitanju. Bez dokaza o završenom školovanju i podnošenja odgovarajuće diplome ili sertifikata, teško je dobiti kvalifikovani posao u ovim vrstama zanimanja.

Ukoliko ste u svojoj zemlji već radili ili stekli kvalifikacije i iskustvo za određeno zanimanje, treba da što pre dokažete o svojim školskim i radnim kompetencijama predate nadležnoj službi da se nostrifikuju. To uvećava vaše šanse za brzu radnu integraciju.

Ausbildung = Obrazovanje

! Poslodavci i preduzeća u Saksoniji-Anhalt mogu bolje proceniti da li odgovarate za određeni posao, ukoliko znaju za koje zanimanje imate kvalifikacije, i ako vi možete da priložite svoje diplome, odnosno sertifikate.

U principu važi da i nezavisno od migrantskog statusa ili državljanstva možete kao tražilac azila podneti zahtev za nostrifikaciju vaših radnih kvalifikacija. Nostrifikacija vaših u inostranstvu stečenih kvalifikacija ipak još uvek ne znači da automatski smete da radite u Nemačkoj. Za radnu dozvolu važe navedeni dodatni uslovi.

Zahtev za nostrifikaciju diplome može koštati i nekoliko stotina evra. Ova procedura može zahtevati i dodatne troškove za usluge prevođenja, pribavljanje uverenja, putne troškove ili tečaj jezika.

! Pogledajte video zapise na portalu Nostrifikacija u Nemačkoj (*Anerkennung in Deutschland*) da biste videli u kolikoj meri nostrifikacija može biti odlučujuća za vašu integraciju na tržište rada.

Pomoć pri priznavanju stručne kvalifikacije

Oni koji žele da im se priznaju stručne kvalifikacije moraju dati svoje inostrane kvalifikacije da ih nostrifikuje služba nadležna za njihovo zanimanje. Nadležna služba za postupak nostrifikacije se može pronaći na portalu 'Anerkennung' u Nemačkoj i na '*Anerkennungsfinder*'.

Pri pronalaženju nadležne službe i pripremi za postupak nostrifikacije, Savetovalište za nostrifikaciju mreže „*Integration durch Qualifizierung - IQ*“ vam može pomoći i posavetovati vas. Obratite se Savetovalištu za nostrifikaciju ako

- želite da znate da li i zbog čega vam se isplati da se prijavite za proceduru nostrifikacije
- želite individualno savetovanje i pomoć u vezi sa priznavanjem
- treba vam pomoć kod podnošenja zahteva za nostrifikaciju ili
- želite da se informišete o mogućnostima za sticanje kvalifikacija u slučajevima da vaše diplome ne budu priznate ili da budu samo delimično priznate.

! Informacije o nostrifikaciji diploma koje ste doneli sa sobom naći ćete takođe na višezjezičnoj aplikaciji App (6 Fremdsprachen) *Anerkennung in Deutschland*.

Upoznajte svet rada u Nemačkoj

Čim stignete u svoju lokalnu zajednicu, a punoletni ste i prestareli za obavezno školovanje, trebalo bi da koristite sve mogućnosti da dođete do posla i zaposlenja.

Već u toku postupka za dobijanje azila, imate mogućnost korišćenja **Mera za integraciju izbeglica (Flüchtlingsintegrationsmaßnahmen - FIM)**. Radi se o **prilikama za posao** u javnom opštekorisnom sektoru. Ove prilike vam pomažu da se integrišete u društvo i na tržište rada. Iskoristite ovu mogućnost ako vam bude ponuđena, ukoliko imate najmanje 18 godina i dolazite iz nebezbedne zemlje porekla, jer na ovaj način možete pre da se upoznate sa tržištem rada.

! Mere za integraciju izbeglica ne služe za poslove sa punim radnim vremenom. Vaše pohađanje jezičkog ili integracijskog tečaja, zatim mere podsticanja zaposlenja, stručno obrazovanje ili studije uvek je primarno u odnosu na prilike za posao.

Još jedna mogućnost za otpočinjanje karijere je **praksa** (Praktikum). Praksa podrazumeva rad u nekom preduzeću radi sticanja stručnih znanja i pripreme za budući posao. Na ovaj način možete da steknete iskustvo iz prve ruke i da razvijete profesionalne veštine. Praksa se smatra zaposlenjem, ali ni u kom slučaju nije plaćena. Izuzetak je posebno zaposlenje (Schnupperpraktikum ili Probebeschäftigung). U ovom slučaju se plaća minimalni dohodak. Za tražioce azila i osobe sa tolerisanim privremenim boravkom više nije neophodna dozvola Saveznog zavoda za zapošljavanje.

! **Profesionalno iskustvo stečeno praksom je dragoceni dokaz o kvalifikacijama. Preporučuje se da dokaz o praksi priložite prilikom sledeće prijave za posao.**

Savezni zavod za zapošljavanje pruža informacije o poslovima i praksi za tražioce azila i osobe sa tolerisanim privremenim boravkom na broju **+49 228 713 2000**.

Savet: Savezni volonterski servis (BFD) je takođe dobra prilika da se i teorijski i praktično pripremite za tržište rada u Nemačkoj. **Pogledajte 8.** poglavlje za više informacija o tome.

Mogućnosti zapošljavanja zahvaljujući stručnom obrazovanju

Dualno obrazovanje

U Nemačkoj je trenutno u ponudi oko 400 različitih priznatih programa za stručno obrazovanje. Dualno obrazovanje kombinuje teorijsko gradivo i praktičan rad. Uvođenje u posao u nekom od preduzeća se smenjuje sa nastavom u stručnoj školi. Sa dualnim obrazovanjem se može početi nakon završene bilo koje škole i u toku školovanja se dobija fiksna nadoknada. Ukoliko mlada izbegela lica otpočinu sa stručnim obrazovanjem u Saksoniji-Anhalt ili u nekom drugom delu Nemačke, mogu da se prijave za državnu pomoć (pomoć za stručno obrazovanje-Berufsausbildungsbeihilfe).

Dualno obrazovanje je važna investicija u vašu profesionalnu budućnost. Osobe sa tolerisanim privremenim boravkom koje počnu sa dualnim obrazovanjem imaju za vreme trajanja obrazovanja obezbeđenu dozvolu boravka.

Tražioci azila imaju legalno pravo da otpočinu sa dualnim obrazovanjem i sa pripremnom praksom. Ova dozvola vam se mora bez ograničenja dodeliti od strane Ureda za strance. Primer za povezanost stručnog obrazovanja i perspektiva za posao u Saksoniji-Anhalt je **dualno izučavanje zanata**. U Saksoniji-Anhalt možete da kao izbeglica sa boravišnom dozvolom izučite neki zanat. Možete izabrati neko od 130 različitih zanimanja. Ukoliko ste zainteresovani za obrazovanje i posao zanatlije, stupite u kontakt sa nadležnima u Zanatskoj komori (**Handwerkskammern**) Saksonije-Anhalt.

! Ukoliko tražite posao, morate imati viši nivo znanja nemačkog jezika (nivo B1). Za vas je veoma korisno ako, na primer, kroz praksu ili program pripreme za posao možete da pokažete da imate profesionalno iskustvo.

Pomoć na početku stručnog obrazovanja ili tokom priprema za njega

U Saksoniji-Anhalt mlada izbegela lica primaju pomoć namenjenu obrazovanju. Ukupno **šest posebnih programa i projekata za integraciju mladih odraslih osoba u obrazovni sistem** treba ovde posebno pomenuti.

- 1) Projekat Migranti u dualnom obrazovanju (Das Projekt Migrant*innen in Duale Ausbildung - MiiDu)** ima za cilj da informiše mlade i roditelje iz migrantskih porodica o dualnom obrazovanju i da ih pripremi za stručno obrazovanje. Ovaj projekat uključuje preduzeća iz Saksonije-Anhalt kako bi ljudi direktno stekli prvi praktični uvid u svet poslovanja. Informišite se u Informativnim listićima za mlade i roditelje (**Infoblätter für Jugendliche und Eltern**) i direktno ih kontaktirajte.
- 2) U okviru programa Pripremna profesionalna godina - Jezik (Berufsvorbereitungsjahres Sprache - BVJ-S)** mlada izbegela lica do 18 godina mogu da steknu prva znanja iz nemačkog jezika i da zatim pređu na **Pripremnju profesionalnu godinu (Berufsvorbereitungsjahr - BVJ)** gde mogu steći diplomu osnovnog obrazovanja.
- 3) Osnovne kvalifikacije (Einstiegsqualifizierung (EQ) ++)** je ponuda za mlada izbegela lica preko 18 godina koja se sastoji od prakse, pripreme za posao i učenja jezika. Ove mogućnosti potpore će najpre biti isprobane na tri mesta u Saksoniji-Anhalt.
- 4) Pokrajinski program za Asistirano obrazovanje za buduće šanse** se sprovodi u saradnji sa Saveznim zavodom za zapošljavanje i namenjen je posebno mladim izbeglim licima. Kroz odgovarajuće pripreme i intenzivno socijalno-pedagoško praćenje dobićete podršku za uspešno okončanje stručnog obrazovanja.
- 5) Pokrajinski program BRAFO za mlada izbegela lica** omogućava mladim izbeglim licima dublje upoznavanje sa zanimanjima, proverom kompetencija i stručnim testiranjem uz integracijski tečaj za mlade.
- 6) Koordinaciono telo za obrazovanje i migracije (Koordinierungsstelle Ausbildung und Migration - KAUSA)** podržava samostalne, mlade i njihove roditelje migrantskog porekla kao i mlada izbegela lica u pripremi za profesionalnu integraciju .
- 7) Pokrajinska inicijativa pokrajinska mreža pokrajinskog programa regionalnog prelaznog menadžmenta (Landesnetzwerkstelle des Landesprogramms Regionales Übergangsmanagement - RÜMSA)** podržava saradnju u vezi sa prelaskom na stručno obrazovanje.

! Obratite se Zavodu za zapošljavanje u svom mestu ili okolini. Čim budete imali status azilanta dobićete široku podršku. Ukoliko kao izbeglica sa priznatim statusom imate osnovna primanja, lokalni biro rada (Jobcenter) su nadležni za vas.

Ovde ćete brzo pronaći adresu lokalnog ureda.

Studiranje

Studiranje na nekoj od viših škola ili univerziteta Saksonije-Anhalt je još jedna prilika da uvećate svoje šanse na nemačkom tržištu rada. Svakako, pretpostavke za studiranje su veoma visoke. Morate steći pravo za upis na fakultet i vladati nemačkim jezikom na veoma visokom nivou.

Obratite pažnju: studiranje u Saksoniji-Anhat je besplatno. Ipak, naplaćuje se semestraska taksa. Osim toga, u toku studija se morate sami finansirati. Na raspolaganju su različite vrste potpore, na primer preko državne pomoći 'BAföG' ili preko stipendije.

U Saksoniji-Anhalt na odabranim lokacijama postoje najrazličitije ponude za studiranje za izbeglice. Visoka škola Magdeburg-Stendal nudi pod određenim uslovima mogućnost celovitog studiranja. Univerzitet u Halleu tražiocima azila nudi mogućnost da besplatno slušaju nastavu na univerzitetu kao gosti. Gostujuće slušanje nastave omogućava prvo upoznavanje sa zahtevima fakulteta i studija.

Potražite Centar dobrodošlice (Welcome-Center) ili službu za međunarodne odnose (International Office) određenog fakulteta kako biste dobili savet u vezi sa mogućnostima studiranja na fakultetima u Saksoniji-Anhalt. Osnovne informacije o studiranju u Nemačkoj pružaju i lokalni zavodi za zapošljavanje.

! Za period studiranja neophodna vam je boravišna dozvola. Informišite se što detaljnije na savetodavnom razgovoru u Zavodu za zapošljavanje o studiranju u Nemačkoj i u Saksoniji-Anhalt. Na primer, na info-sajtu Studirati u Nemačkoj (Studieren in Deutschland). Iskoristite i otvoreni dan informacija na fakultetu u vašem mestu ili na mestu gde ćete u budućnosti studirati.

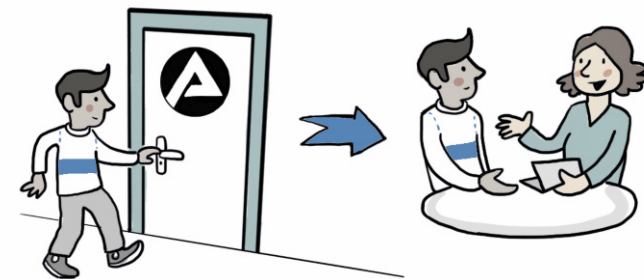

Posredovanje pri zapošljavanju preko Zavoda za zapošljavanje ili biroa rada (Jobcenter)

Ukoliko posedujete boravišnu dozvolu ili dozvolu tolerisanog privremenog boravka, za savetovanje i posredovanje pri zapošljavanju su generalno zaduženi vaš lokalni **Zavod za zapošljavanje i biro rada (Jobcenter)**. Kod njih se, na primer, možete prijaviti kao tražilac posla.

Zavod za zapošljavanje

- vas informiše o tržištu rada u Saksoniji-Anhalt
- vam pruža individualne savete u vezi sa mogućnostima integracije na tržište rada i kvalifikacija
- vam pomaže u nalaženju posla i obrazovanja.

! Dok god nemate pristup tržištu rada, možete koristiti mogućnosti savetovanja pri zavodima za zapošljavanje. Čim se ispunje pravni uslovi za vašu radnu dozvolu, na raspolaganju su vam savetodavne i posredničke usluge Zavoda za zapošljavanje. Ako imate pravo na davanje na osnovu SGB II (na primer, lica sa azilantskim statusom), lokalni biro rada je odgovoran za savetovanje i posredovanje pri zapošljavanju.

Informišite se o **traženju posla, radu i zanimanjima u vezi sa dolaskom i boravkom** i preko hitnog broja Savezne službe BAMF **Rad i život u Nemačkoj (Arbeit und Leben in Deutschland)** pozivom na broj telefona **+49 30 1815-1111** (od ponedeljka do petka, 9-15 časova, poziv se naplaćuje). Na ovom broju ćete dobiti lično savetovanje, na nemačkom ili engleskom na navedene teme u vezi sa perspektivama za zaposlenje u Saksoniji-Anhalt i celoj Nemačkoj.

Savet: portal Obezbeđenje stručne radne snage ([Fachkräftesicherungsportals](#)) Saksonije-Anhalt pruža važne savete za programe potpore, perspektive stručnog obrazovanja i mnogo toga još. Važne informacije o obrazovnoj i profesionalnoj integraciji u Saksoniji-Anhalt uz savete o odgovarajućoj podršci možete naći u vodiču [Orientierungsleitfaden des IQ Netzwerk Sachsen-Anhalt](#).

Savetovanje i podrška tokom traženja posla kroz programe Podrška dobrodošlice (Willkommensbeileitung) i Poslovni most Plus (Jobbrücke PLUS)

Saksonija-Anhalt nudi tražiocima azila sa boravišnom dozvolom, osobama sa tolerisanim privremenim boravkom i licima sa priznatim statusom izbeglice široku potporu pri integraciji na tržište rada. Tome su namenjeni od Vlade finansirani programi [Willkommensbeileitung](#), [Fachkraft im Fokus](#) ili [Jobbrücke PLUS](#). Programi imaju različita težišta. Služe istom cilju – što bržoj integraciji na tržište rada. Neke od ponuda se mogu preklapati. Ne oklevajte da potražite rešenje za individualna pitanja u savetovalištim.

Osım toga: i opština vam daje potporu na vašem putu ka poslu i obrazovanju. Na primer, grad Hale to čini Mapom dobrodošlice ([Willkommensmappe](#)) posebno namenjenom mladim izbeglim licima.

Podrška dobrodošlice kroz inicijativu pokrajine Saksonije-Anhalt 'Fokus na stručnu radnu snagu' (FiF)

Osobe uključene u program Podrška dobrodošlice u Saksoniji-Anhalt spajaju stručnu radnu snagu i preduzeća. Nadležni u ovom programu će vam pomoći da nađete odgovarajuće poslovne ponude u preduzećima Saksonije-Anhalt.

Oni će

- zajedno sa vama napraviti profil vaših kompetencija i razraditi plan za vaš lični profesionalni razvoj
- vas podržati u prikupljanju dokumenata za prijavu za posao i dobro vas predstaviti poslodavcu
- vas pratiti u vašem integrisanju u profesionalni život i biće i za vreme probnog rada ili prakse vaša osoba za savet
- vam dati savete o administrativnim procedurama, brizi o deci, traženju stana i drugog.

Više informacija možete dobiti u regionalnim **savetovalištim** u **Magdeburgu, Haleu, Stendalu, Halberštatu (Halberstadt) i Desau-Roslauu**.

Koristite formular za kontakt 'Kontaktformular der Willkommensbeileitung' za zakazivanje termina u savetovalištu!

Poslovni most Plus (Jobbrücke PLUS)

Kada ste u potrazi za poslom, u Saksoniji-Anhalt imate podršku i kroz projekat **Jobbrücke PLUS**. Težište ove ponude je otpočinjanje ili nastavlanje školovanja. Ona treba da vam omogući sticanje diplome koja vas kvalifikuje da obavljate određeno zanimanje.

Ostale mogućnosti koje nudi ovaj projekat su, između ostalog, i

- individualno savetovanje u vezi sa tržištem rada
- pomoć pri priznavanju kvalifikacija stečenih u inostranstvu
- profesionalne kvalifikacije i sa njima povezano znanje jezika i procena kompetencija
- pomoć u traženju posla i obrazovanja.

Obratite se sa svojim pitanjima regionalnom predstavništvu [Jobbrücke PLUS](#).

Ponuda poslova na internetu - Berze radnih mesta (Jobbörsen)

Atraktivne poslove u Saksoniji-Anhalt možete naći preko besplatne pretrage profila i poslova na [Stellen- und Fachkräftebörse des FiF](#). Berza poslova Saveznog zavoda za zapošljavanje ([Jobbörse der Bundesagentur für Arbeit](#)) nudi obimnu bazu poslova sa regionalnim i nadregionalnim mogućnostima zaposlenja.

Na internet platformi '[workeer](#)' izbeglice mogu da izaberu ponude za posao u mnogim granama industrije i na različitim lokacijama. Možete jednostavno i direktno naći kontakt sa poslodavcem. Takođe, na ovoj saveznoj berzi obrazovanja i poslova mogu se pronaći regionalne obrazovne institucije.

Vaša prava kao radnika/radnice

Na nemačkom tržištu rada pravna regulativa vas štiti od loših uslova rada i preniske plate.

- 1) Pismenim **Ugovorom o radu** regulisani su vaša prava i obaveze (radni zadaci, plaćanje, trajanje probnog rada, radno vreme i radno mesto, plata, odmor itd.). Obratite u svakom slučaju pažnju na to da dobijete svoj Ugovor o radu u pisanoj formi sa vašim potpisom i potpisom poslodavca.
- 2) U Nemačkoj je na snazi osmočasovno radno vreme. Nedeljno radno vreme je regulisano kolektivnim ugovorima i po pravilu ne prelazi 40 radnih sati. U nekim profesijama postoje odstupanja. Noćni rad, rad nedeljom i praznikom se dodatno plaća.
- 3) U celoj Nemačkoj važi **minimalna zarada od 8.84 evra** po satu. Svaki zaposleni ima pravo na ovu zaradu. Pre potpisivanja ugovora raspitajte se da li je u pitanju kolektivni ugovor ili se sa poslodavcem može pregovarati o plati.
- 4) Ako radite, imate pravo na socijalno osiguranje, takozvano Sozialversicherung. Ovim osiguranjem ste osigurani od velikih rizika, na primer, od bolesti, nezgoda ili gubitka posla. Socijalno osiguranje je jednim delom obezbeđeno od vaših primanja. Iznos plate se automatski umanjuje na mesečnom nivou. Izuzetak je obavezno zdravstveno osiguranje. Možete izabrati osiguranje koje želite, doprinos će se individualno izračunati i takođe oduzimati od mesečne plate.

Kratak pregled: pristup zapošljavanju i obrazovanju

Odmah nakon napuštanja prvog prihvatnog centra / dolazak u lokalnu zajednicu

- Stručno obrazovanje
 - Pripreme za stručno obrazovanje
 - Savezni volonterski servis
 - Praksa praćena stručnim obrazovanjem ili studiranjem
 - Praksa radi profesionalne orijentacije
 - Praksa radi sticanja kvalifikacija
- ↳ Dobijanje dozvole od Ureda za strance
Trajanje prakse: vremenski ograničeno

- Praksa za proveru sposobnosti
 - Hospitovanje
 - Volontiranje
- ↳ Dobijanje dozvole od Ureda za strance

Nakon 3 meseca i boravak u lokalnoj zajednici

- Plaćeni posao, diploma stečena u Nemačkoj
 - Plaćeni posao, diploma stečena u inostranstvu
 - Plaćeni posao - upravljačke pozicije
 - Plaćeni posao - nauka, istraživanje, razvoj
 - Sva druga zanimanja
 - Privremeno zaposlenje
- ↳ Dobijanje dozvole od Ureda za strance
Saglasnost Savezne službe za zapošljavanje je potrebna/ nije potrebna
Uslov: Blue Card ili diploma stečena u Nemačkoj

Nakon 15 meseci

- Sva druga zanimanja
- Praksa sa dužim trajanjem zaposlenja
- Privremeno zaposlenje

Nakon 48 meseci

- Mere Saveznog zavoda za zapošljavanje
 - Mere priprema za posao „asistirano obrazovanje“
- ↳ Dobijanje dozvole od Ureda za strance

6. poglavlje - Zdravstvena zaštita i pomoć u posebnim životnim situacijama

Čim budete raspoređeni u neku opštinu, ona pokriva troškove lečenja kod lekara i zubara i obezbeđuje zaštitu. Vi imate osnovno zdravstveno osiguranje. U zavisnosti od toga da li vam je priznat status ili ste još uvek u postupku traženja azila, imate pravo na različita davanja.

Na šta morate obratiti pažnju pri poseti lekaru po dolasku u vašu lokalnu zajednicu, kako se u Saksoniji-Anhalt leče ljudi bez zdravstvenog osiguranja i ko pomaže u hitnim situacijama, saznate u ovom poglavlju.

Zdravstvena zaštita

Ukoliko vam je priznat status odnosno imate pravo na davanja prema SGB možete biti osigurani kroz obavezno zdravstveno osiguranje. Zdravstvene usluge se onda obavljaju u punom obimu.

Ukoliko ste tražilac azila, vaša zdravstvena zaštita je regulisana prema Zakonu o davanjima za tražioce azila (AsylbLG). Vaša **zdravstvena zaštita** je na nivou obaveznog zdravstvenog osiguranja (GKV). Ipak, postoje neka ograničenja.

- **Medicinska nega i zaštita** je ograničena na **iznenadne pojave bolova i oboljevanja**.

Hronične bolesti se po pravilu ne leče. Tražioci azila u svakom slučaju imaju obezbeđenu osnovnu preventivnu zaštitu kao i sve vakcinacije za decu.

- Nadogradnja zuba se vrši jedino ako se iz zdravstvenih razloga pojedinačni slučajevi ne mogu odložiti.

Nakon 15 meseci boravka, usluge obaveznog zdravstvenog osiguranja vam u potpunosti stoje na raspolaganju.

Trudnice i porodilje (do 8 nedelja nakon porođaja) imaju punu zdravstvenu zaštitu i negu od strane babica i lekara. Već pre porođaja možete podneti zahtev socijalnoj službi za najosnovnije stvari za novorođenče.

▶ Više o zdravstvenom osiguranju i posebnim pravilima za izbeglice možete naći **ovde** (na nemačkom i engleskom).

Potvrda za lečenje

Opština u kojoj živite je odgovorna za brigu o vašem zdravlju. Da biste posetili lekara (radi sebe ili deteta), potrebna vam je **potvrda za lečenje (Berechtigungs ili Behandlungsschein)**.

Za ovu potvrdu se morate prijaviti kod nadležne socijalne službe. Potvrdu morate nositi sa sobom kada idete lekaru i dati je na uvid, jer će u njoj biti dokumentovani nalazi lekara.

Obički se potvrde za lečenje izdaju kvartalno. Redovno proveravajte datum do kog važi vaša potvrda!

Komunikacija s lekarom

Jezički problemi mogu usporiti ili otežati lečenje simptoma. Lekar ili zubar je, u svakom slučaju, prema **Zakonu o pravima pacijenata (Patientenrechtegesetz)** obavezan da razumljivo objasni način i opseg lečenja.

Mnoge lekarske ordinacije imaju višejezična formulara sa uputstvima – raspitajte se za njih. Ako niste sigurni, na pregled dođite sa prevodiocem.

Ukoliko u svojoj okolini tražite lekara ili psihoterapeuta koji govori neki strani jezik, koristite **interni pretraživač (Online-Suchformular) udruženja lekara licenciranih od strane zdravstvenog osiguranja (Kassenärztlichen Vereinigung)**. Tu ćete naći lekare u Saksoniji-Anhalt i njihove specijalnosti.

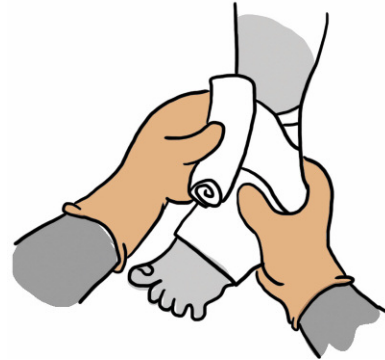
Savet: Koristite medicinski rečnik (**medizinischen Sprachführer**) na nemačkom, arapskom ili farsiju da biste se pripremili za lekarski pregled.

Hitni slučajevi – šta treba znati radi sopstvene sigurnosti

Hitni slučajevi su bolesti ili povrede koje zahtevaju **hitni medicinski tretman**. U ovim slučajevima se radi o situaciji opasnoj po život. Hitni slučajevi su na primer

- povrede sa obilnim krvarenjem ili frakturama
- otežano disanje
- otežan rad srca
- trovanje
- teške opekotine
- gubitak svesti.

U Saksoniji-Anhalt postoji gusta mreža hitne pomoći.

U **situacijama opasnim po život** troškove hitnog lečenja u bolnici preuzima nadležna institucija.

! Jedino u hitnom slučaju imate pravo na kratkotrajno lečenje u bolnici. Brojeve hitne službe 110 i 112 koristite samo kada su u pitanju situacije opasne po život! Pozovite ove brojeve samo ako je u pitanju hitan slučaj. Sobe za hitni prijem u bolnicama takođe su samo za hitne medicinske slučajeve.

Psihološko-socijalni centri

Izbeglice sa psihičkim problemima dobijaju pomoć preko Psihološko-socijalne službe (Psychosozialen Dienst) i Psihološko-socijalnih centara (Psychosozialen Zentren) u Haleu i Magdeburgu.

U ličnom razgovoru sa vama uzimaju se u obzir specifičnosti vaše kulture i po pravilu je u ponudi više jezika. Saradnici ovih centara između ostalog nude

- besplatno psihološko savetovanje i terapiju
- da budu uz vas na socijalnom savetovanju
- priliku učestvovanja u psihološko-socijalnim grupama.

U slučaju potrebe zakažite termin u **psihološko-socijalnom centru u Haleu ili Magdeburgu**.

Besplatna medicinska pomoć – MediNetz Magdeburg

MediNetz je inicijativa angažovanih studenata medicine i lekara namenjena izbeglicama sa i bez boravišnih dokumenata. Medinetz u Haleu i Magdeburgu posreduje zdravstvenu pomoć izbeglicama i migrantima nezavisno od toga da li su zdravstveno osigurani ili ne. Posredovanje i savetovanje su besplatni i anonimni.

Mogu se zakazati nedeljne konsultacije sa lekarima i lekarkama koji su se izjasnili da će povoljno i poverljivo obavljati preglede pacijenata. Raspitajte se o ograničenom broju termina za konsultacije na licu mesta.

Pomoć za osobe oštećenog sluha ili vida

Ukoliko imate oštećenja sluha ili vida, u Saksoniji-Anhalt se možete obratiti posebnim savetovalištim i udruženjima. Kontaktirajte neko od savetovališta za čulo sluha i vida (**Sinnesberatungsstellen**) u Saksoniji-Anhalt, ukoliko imate oštećena sluha i vida i potrebna vam je pomoć.

Podrška izbeglim ženama u slučaju trudnoće

U Saksoniji-Anhalt možete u više mesta stupiti u kontakt sa Savetovalištem za trudnice (Schwangerschaftsberatung). U lokalnim savetovalištim možete dobiti stručni savet i pomoć u svim pitanjima u vezi sa trudnoćom i porođajem. Savetovanje je poverljivo i ukoliko želite anonimno.

Ukoliko imate urgentna pitanja, pozovite **Broj za trudnice u hitnim slučajevima (Hilfetelefon Schwangere in Not): 0800 4040 020**. Hitna linija je besplatna i dostupna 24 sata.

Možete koristiti i mogućnost savetovanja preko interneta. Anonimno savetovanje elektronskom poštom ili na individualnom chat-u (uz zakazivanje termina) možete pronaći **ovde**.

Ako vam više odgovara lično savetovanje na licu mesta, **ovde** možete pronaći (pretražite prema poštanskom broju) najbliže Savetovalište za trudnice.

Posebna zaštita za izbegle žene žrtve nasilja

Pred nemačkim zakonom žene i muškarci su jednaki. Svi imaju pravo na život bez nasilja i pritiska. Svi ljudi koji se zadržavaju u Nemačkoj moraju se pridržavati ovog zakona.

Kao žrtva diskriminacije na osnovu pola možete se braniti i dobiti zakonom **propisanu zaštitu**.

U Saksoniji-Anhalt postoji pomoć za žene koje su žrtve trafikinga, prisilnih brakova ili nasilja. Takođe, žene koje se bave ili su se bavile prostitucijom mogu dobiti savet i pomoć.

Ukoliko **živite u prisilnom braku ili ste žrtva nasilja** zbog "uvrede časti", možete koristiti pomoć kancelarije Fachstelle **VERA** u Magdeburgu. Tu možete, na primer, dobiti psihološko-socijalnu podršku ili pomoć da nađete siguran smeštaj.

Mnogo mesta u Saksoniji-Anhalt zaštitu u sigurnim ženskim kućama. U slučaju potrebe, možete se obratiti poverenici/povereniku za ravnopravnost u okruzima ili većim mestima. Za izbegle žene koje putuju same sa decom, a koje su bile žrtve nasilja ili se osećaju ugroženo, postoji Kuća za izbegle žene (**FlüchtlingsFrauenHaus**) u Haleu.

- Pregled **sigurnih ženskih kuća (Frauenhilfshäuser)** u Saksoniji-Anhalt možete naći **ovde**.

Schutz für Frauen = ZAŠTITA ZA ŽENE

Telefon za pomoć Nasilje nad ženama (**Gewalt gegen Frauen**) je savezna ponuda savetovanja za žene koje su preživele ili preživljavaju nasilje. Na broju **08000 116 016** (na chat-u) i preko **savetovanja na internetu** (elektronskom poštom) žene svih nacionalnosti mogu dobiti pomoć. Takođe, članovi porodice, prijatelji i oni koji se stručno bave ovim pitanjima mogu dobiti anonimne i besplatne savete. Savetovanje se odvija na 15 jezika.

Besplatna višezječna aplikacija „RefuShe“ podržava integraciju izbeglih žena. Aplikacija nudi informacije o osnovnim pravima, mogućnostima pomoći u slučaju nasilja i brojeve za hitne slučajeve.

Pomoć žrtvama diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije

U Nemačkoj su homoseksualci, lezbijke, biseksualne i transseksualne osobe zaštićene od diskriminacije i imaju pravo da žive u skladu sa svojim opredeljenjem.

Za ove osobe postoje **posebna savetovališta** u Magdeburgu, Haleu i Halberštatu. U većim gradovima Saksonije-Anhalt organizacije lezbijki i homoseksualaca imaju **grupe, udruženja i inicijative**. Takođe, možete se obratiti za pomoć lokalnoj Pomoći za obolele od **AIDS-a** kod problema u vezi sa polnom orijentacijom.

Pomoć žrtvama nasilja

Ukoliko ste žrtva desničarskog nasilja u Saksoniji-Anhalt možete pronaći više posebnih savetovališta - **Mobilnih savetovališta za žrtve nasilja (Mobile Opferberatung)**. Oni će vas direktno posavetovati (na više jezika) i ponuditi praktičnu pomoć, kako biste mogli da ostvarite svoja prava.

Mobilna savetovališta podržavaju vaša prva kao žrtve, na primer, u slučajevima odštete za pretrpljenu bol. Možete dobiti pratnju pri poseti različitim institucijama i dobiti savet, na primer u vezi sa plaćanjem advokata.

- Za hitne slučajeve i krizne situacije na saveznom nivou je nadležan **Weisse Ring**.

Nakon što vas rasporede u jednu od lokalnih zajednica, vaša deca imaju zakonom zagarantovano pravo na razvoj i brigu u obdaništima (Kita). Deca školskog uzrasta imaju obavezu da idu u školu. Kako biste mogli što više da pomognete svom detetu, trebalo bi da se dobro upoznate sa nemačkim školskim sistemom.

U ovom poglavlju ćete saznati na šta morate obratiti pažnju pri prijavljivanju svoje dece za obdanište (Kita) ili školu.

Obdaništa (Kita)

Obdaništa (Kita) podržavaju socijalnu i jezički integraciju kao i rani razvoj dece svih uzrasta i nezavisno od njihovog porekla. Deca izbeglica imaju isto zakonom zagarantovano pravo na mesto u obdaništu već u prvoj godini života.

Za mesto u obdaništu morate se sami pobrinuti. Nadležna je Služba za decu i omladinu. Raspitajte se kod vaše lokalne socijalne službe koji su neophodni koraci pri prijavljivanju dece u obdanište. Molimo vas obratite pažnju na sledeće: za mesto u obdaništu se obično dugo čeka. Ukoliko vam je mesto za dete u obdaništu neophodno da biste mogli ići na posao, po pravilu ćete ga brže dobiti.

! Mesto u obdaništu se plaća. Možete podneti zahtev opštini da preuzme ove troškove. Obavestite se o tome u lokalnoj socijalnoj službi.

U Saksoniji-Anhalt postoji 20 mesta za dobrodošlicu (Willkommens KITA) za decu izbeglica. Ovde se raspitajte gde možete pronaći jedno od ovih mesta.

Obavezno školovanje za maloletne osobe

U Saksoniji-Anhalt svi dečaci i sve devojčice počev od šest godina, kao i stariji obavezno moraju ići u školu. Ovo zakonom regulisano obavezno školovanje važi za svu decu i mlade do 18 godina (maloletne) sa ili bez pratnje. Ono počinje dolaskom u lokalnu zajednicu. Sa njim je povezano i pravo na obrazovanje. Pobrinite se da vaše dete brzo stekne ovo pravo.

! Nakon odlaska iz prvog prihvatnog centra, imate odgovornost kao roditelj da vaše dete svakog dana ide u školu. Morate odmah obavestiti školu ako je dete bolesno. Možete biti novčano kažnjeni ako vaše dete ne dolazi u školu.

Školski sistem u Saksoniji-Anhalt

Sva deca prvo pohađaju četvorogodišnju osnovnu školu (Grundschule) od 1. do 4. razreda.

Nakon osnovne škole deca u Saksoniji-Anhalt mogu izabrati jedan od četiri oblika školovanja u zavisnosti od svojih sposobnosti i toga za koje zanimanje žele da se školuju. Postoji i mogućnost da se dete kasnije prebaci iz jedne od ovih pripremnih škola u drugu.

Schule = ŠKOLA

- 1) Viši razredi osnovne škole (Sekundarschule)** > Vaše dete ovde može steći diplomu osnovne škole ili realke, da bi onda, na primer, započelo **dualno stručno obrazovanje odnosno obrazovanje za neko zanimanje (od 5. do 10. razreda)**
- 2) Gimnazija (Gymnasium)** > vaše dete ovde može steći maturu, kako bi, na primer, kasnije moglo da **studira** na višoj školi ili univerzitetu **(od 5. do 12. razreda)**
- 3) Integralna škola (Gesamtschule)** > ovde vaše dete može da stekne diplomu osnovne škole, realke ili maturu **(od 5. do 12. ili 13. razreda)**
- 4) Zajednička škola (Gemeinschaftschule)** > ovde vaše dete može steći sve diplome uključujući i maturu **(od 5. do 12. ili 13. razreda)**
- 5) Škola za decu sa posebnim potrebama (Förderschule)** > ovde vaše dete sa posebnim potrebama (na primer sa invaliditetom) može steći diplomu ove škole, odnosno osnovno obrazovanje **(od 1. do 10. razreda)**.

! Sve što treba da znate o **pohađanju škole, sistemu Kita i produženog boravka (Hort)** posebno za izbeglice i migrante možete pronaći na internet sajtu **Servicestelle Interkulturelles Lernen**.

Prijavljivanje dece za školu

Čim dođete u lokalnu zajednicu i prijavite se u Uredu za strance odnosno u Službi za prijavu boravka treba da prijavite svoje dete za pohađanje škole i produženi boravak. Pokrajinska školska služba Saksonije-Anhalt je nadležna za upis u školu.

Molimo vas da obratite pažnju na sledeće: vaše dete koje kreće u školu mora biti prijavljeno Pokrajinskoj školskoj službi do 1. marta **godinu dana ranije od godine upisa**. Obratite se Pokrajinskoj školskoj službi ukoliko ste u vašu lokalnu zajednicu stigli nakon ovog datuma.

Pre početka škole postoji lekarski pregled. Ovaj pregled je obavezan zakonom. Zdravstvena služba će vas obavestiti o terminu pregleda.

! **Želite da znate kako izgleda školski dan u jednoj osnovnoj školi, šta su roditeljski sastanci i ekskurzije? Najbolje je da se o tome informišete u ovoj brošuri (na nemačkom, engleskom, francuskom, arapskom).**

Obrazovni paket – pomoć za obrazovanje i učešće u društvenom životu

Ručak u školi ili školski materijali koštaju. Pod određenim uslovima možete dobiti finansijsku pomoć za svoje maloletno dete. Ova pomoć se zove Davanja za obrazovanje i sudelovanje, skraćeno Obrazovni paket (**Bildungspaket**).

Ukoliko želite ovu pomoć, obratite se nadležnoj socijalnoj službi ili službi koja vam je ranije već pomagala.

! **U višezjezičnoj brošuri Eltern-Information „Schule“ možete pronaći odgovore na mnoga roditeljska pitanja o školi i obrazovanju u Saksoniji-Anhalt sa brojnim drugim informacijama o prvom danu u školi, školskim predmetima, pripremi za školu, produženom boravku, odgovornosti roditelja za dete i ispravnoj roditeljskoj pomoći detetu.**

8. Život u Nemačkoj

Demokratija i ljudska prava: osnove našeg zajedničkog života

Tražite zaštitu kao izbeglica u Nemačkoj. Naša zemlja garantuje azil za žrtve političkog progona i zaštitu u slučaju rata i građanskog rata. Ova zaštita je deo našeg demokratskog ustavnog poretka. Ovom poretku pripadaju i osnovna ljudska prava koja čine temelj našeg društva.

Ljudska prava su u Nemačkoj garantovana nemačkim Ustavom iz 1949, Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima Ujedinjenih Nacija iz 1948. i Poveljom Evropske Unije o temeljnim pravima iz 2000. godine. Prava deteta su zaštićena Konvencijom o pravima deteta Ujedinjenih Nacija iz 1989. godine.

- Nemačka je demokratska republika. Šef države, parlament i Vlada se demokratski biraju, kao i parlamenti i vlade 16 saveznih pokrajina i lokalne samouprave gradova i opština. Svi izbori su anonimni.
- Svako ima pravo na slobodu mišljenja, okupljanja i izražavanja. Svi imaju pravo na udruživanje u demokratskim strankama, sindikatima i drugim udruženjima.
- Mnogo ljudi u Nemačkoj se radi svojih kulturnih, društvenih ili sportskih interesa okuplja u društvima ili inicijativama koje preuzimaju mnoge zadatke u ime zajednice.
- Svi ljudi su jednaki pred zakonom. Vlada i državne službe su obavezani Ustavom i zakonima. Onaj ko smatra da su mu povređena prava može podneti tužbu ili tražiti pravdu pred sudom i pritom ne sme trpeti nikakve negativne posledice. Onaj ko pokuša da podmiti državnog službenika mora računati sa oštrim kaznama.
- Muškarci i žene imaju jednaka prava. Ta prava se primenjuju pri odlučivanju o sopstvenom načinu života, pravu na rad i slobodan izbor zanimanja kao i raspolaganje sopstvenim prihodima. U Nemačkoj su žene zaposlene u svim zanimanjima, uključujući i vodeće pozicije.
- Deca imaju pravo na odgoj bez nasilja, na obrazovanje u ranom i školskom uzrastu. Otac i majka imaju ista prava u odgoju svoje dece. Roditelji mogu da budu predstavnici u odbaništima i školama.

- Svi ljudi imaju pravo na ophođenje s poštovanjem. Fizičko nasilje je zabranjeno. Svaki čovek ima pravo na seksualno samoodređenje. Svako narušavanje ovog zakona je kažnjivo.
- Svako ima pravo da slobodno praktikuje svoju veroispovest. Većina Nemaca su hrišćani protestanti ili katolici, i većina državnih praznika i mnogo običaja u Nemačkoj su hrišćanskog porekla. Jevrejke i Jevreji takođe odlučujuće uticali i utiču na nemačku kulturu. Danas u Nemačkoj živi i mnogo muslimanki i muslimana. Postoje i brojne druge verske zajednice i mnogo ljudi koji ne pripadaju nijednoj religiji. Niko ne sme biti diskriminisan na osnovu svoje vere ili pogleda na svet. Pravo na kritikovanje religija i religijskih zajednica takođe spada u pravo na slobodu mišljenja.
- Niko ne sme biti diskriminisan na osnovu porekla, boje kože, pola, seksualne orijentacije, godina ili invaliditeta. Homoseksualne osobe se u Nemačkoj ne moraju sakrivati i njihovo životno partnerstvo se pred državom priznaje kao brak.
- Suočavanje sa nemačkim zločinima iz preioda nacional-socijalizma (1933-1945) u Nemačkoj igra važnu ulogu. Rasizam i antisemitizam su društveno potpuno neprihvatljivi. Negiranje Holokausta se kažnjava.

Osnovna prava predstavljaju osnovu za međusobnu toleranciju i ophođenje s poštovanjem.

Saznajte više o životu u Nemačkoj i bolje se snađite

Život društvene zajednice je u Nemačkoj regulisan **Ustavom**. Posebno važne izvode iz Ustava Savezne Republike Nemačke možete naći [ovde](#).

Da biste saznali šta čini život u Nemačkoj i kako da se što bolje pripremite za određene situacije u vašem novom okruženju, informišite se u višejezičnom besplatnom internetskom vodiču **Dolazak. Pomoć pri snalaženju u životu u Nemačkoj** (*Ankommen. Eine Orientierungshilfe für das Leben in Deutschland*).

Važne informacije o životu u Nemačkoj, kao i informacije zarad boljeg razumevanja društva i pravnog i političkog sistema možete naći u jednom takođe višejezičnom vodiču Saveznog ureda **Dobrodošli u Nemačku. Informacije za migrante** (*Willkommen in Deutschland. Informationen für Zuwanderer*).

Mnogo važnih informacija o osnovama života u Nemačkoj pruža knjiga **Nemačka. Prve informacije za izbeglice** (*Deutschland. Erste Informationen für Flüchtlinge*) na arapskom i nemačkom.

Podrška zajedničkom životu kroz uključivanje u aktivnosti lokalne zajednice

Demokratija živi od učestvovanja i agažovanja ljudi za svoje interese. Ova mogućnost je otvorena i izbeglicama. U mnogim udruženjima bi se radovali ako biste pokazali interes i pridružili im se. Mnogi migranti su osnovali sopstvene organizacije koje daju važan doprinos mirnom zajedničkom životu i slozi u Nemačkoj.

Za Nemce ali i za sve novopridošle, da bi mogli što bolje da se snađu u novom okruženju, postoji mnogo mogućnosti. Odgovarajuće mogućnosti podrške lokalnih volonterskih servisa (*Freiwilligenagenturen*) pružaju direktne projekte saradnje.

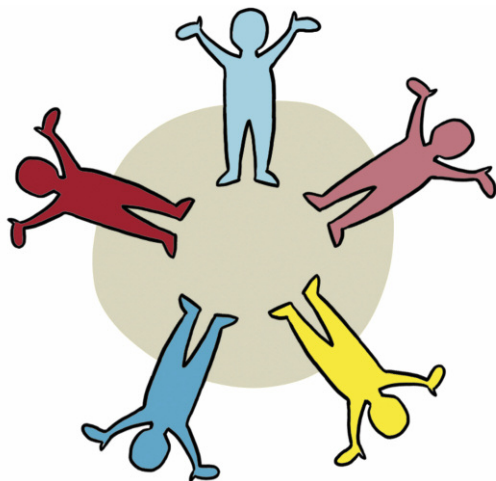
U nekim gradovima Saksonije-Anhalt postoji pokroviteljstvo za izbeglice, takozvana **Pokroviteljstva dobrodošlice** (*Ankommenspatenschaften*). Zahvaljujući ovom programu možete izbeglicama olakšati integraciju u život grada i svakodnevicu. Znanje nemačkog je za tu integraciju važno. Da biste podržali novopridošlicu, jednostavno se prijavite volonterskom servisu (*Freiwilligen-Agentur*) u vašem mestu.

Uspostavljati kontakte - družiti se - sticati različite veštine: Savezni volonterski servis (BFD)

Vi ili vaša deca možete kao izbeglice u Saksoniji-Anhalt da uspostavite nove kontakte ili isprobate svoje talente kroz program **Savezni volonterski servis sa fokusom na izbeglice** (Bundesfreiwilligendienst mit Flüchtlingsbezug). BFD je dostupan deci i omladini od njihove 16. godine. U Saksoniji-Anhalt volonteri mogu da volontiraju u 300 opština. Vreme porvedeno u BFD-u je najmanje 6 a najviše 18 meseci. Učesnici dobijaju džeparac i socijalno osiguranje.

U centrali BFD-a pružaju različite mogućnosti za učenje i obrazovanje. Praktična iskustva sa sastajališta za mlade, okupljališta i iz drugih organizacija umnožavaju vaše socijalne kontakte i obogaćuju vaše razumevanje Nemačke. Period između završetka škole i početka studiranja se može dobro provesti u BFD-u. Posebno praktičan savet: kao volonter možete vežbati svoje znanje nemačkog.

▶ Više o BFD-u saznajte [ovde](#).

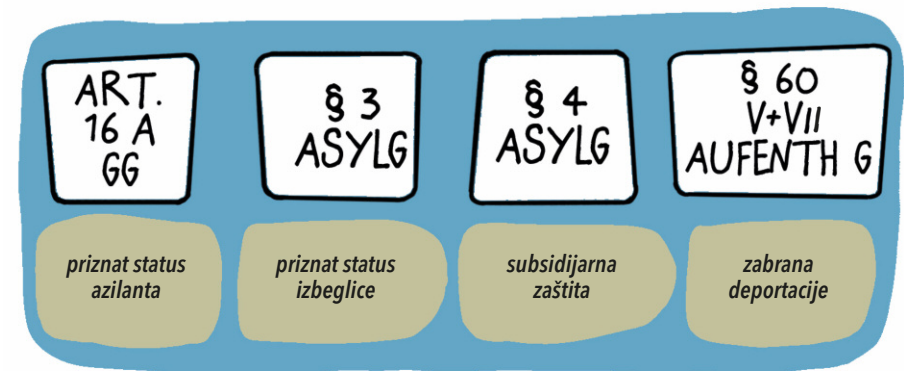
9. Boravišni status i postupak traženja azila

Nakon što vas rasporede u jednu od lokalnih zajednica Saksonije-Anhalt, pred vama će se otvoriti mnoge mogućnosti za samostalan život. Pre svega, treba da znate šta za vas pojedinačno znači odluka Saveznog ureda za migraciju i izbeglice (BAMF).

U ovom poglavlju će biti objašnjene važne zakonske odredbe u postupku traženja azila i mogućih oblika zaštite. Takođe, saznaćete ko je nadležan za savet u vezi sa boravišnim pravom i ko vam može pomoći savetima i u snalaženju.

Status zaštite i njegove posledice

Savezni ured poznaje 4 različita oblika zaštite:

Iz odluke Saveznog ureda proizilazi vaša boravišna dozvola u Nemačkoj. Ona je osnova za niz odluka koje će uslediti, kao i vašeg prava na davanja u opštinama Saksonije-Anhalt. To se, na primer, tiče manevarskog prostora koji imate za obrazovanje i tržište rada, ili prohodnost na jezičke i integracijske tečajeve.

Zbog izuzetne važnosti odluke BAMF-a, 4 različite varijante zaštite koju možete imati kao tražilac azila će biti podrobnije objašnjene.

- **1. varijanta:** ovo znači da vam je **priznat status azilanta** prema članu 16, stavu 1 nemačkog Ustava. Dobijate trogodišnju boravišnu dozvolu i nemačke isprave koje zamenjuju pasoz (putne isprave). Ukoliko ispunjavate uslove, nakon isteka perioda od tri godine možete se prijaviti za trajnu dozvolu boravka.

- **2. varijanta:** ovo znači da vam je priznat status izbeglice prema Ženevskoj konvenciji o izbeglicama. Dobijate trogodišnju boravišnu dozvolu i nemačke isprave koje zamenjuju pasoš (putne isprave). Ukoliko ispunjavate uslove, nakon isteka perioda od tri godine možete se prijaviti za trajnu dozvolu boravka.
- **3. varijanta:** ovo znači da vam je dodeljena subsidijarna zaštita prema članu 4, stavu 1 Zakona o postupku sticanja azila. Dobijate jednogodišnju dozvolu boravka koja se može produžiti za još dve godine. Nakon isteka perioda od pet godina možete se prijaviti za trajnu dozvolu boravka.
- **4. varijanta:** ovo znači da vam je odobrena nacionalna zabrana deportacije (prema članu 60, stavu 5 ili 7 Zakona o boravku, zaposlenju i integraciji stranaca u Nemačkoj) i da dobijate boravišnu dozvolu iz humanitarnih razloga na godinu dana. Nakon isteka perioda od pet godina možete dobiti trajnu dozvolu boravka.

! Više informacija o mogućnostima odlučivanja Saveznog ureda možete pronaći [ovde](#). Za dalja pitanja konsultujte i savetovalište u postupku traženja azila Caritas-a.

Odobrenje boravka

Ako vaš postupak traženja azila još uvek nije završen, dobićete **odobrenje boravka** (Aufenthaltsgestattung). Sa ovim odobrenjem se nakon isteka perioda od tri meseca možete slobodno kretati po Nemačkoj. Ipak, morate uvek biti dostupni BAMF-u i nadležnom Uredu za strance. Odobrenje boravka morate uvek nositi sa sobom i prilikom policijske provere dati na uvid.

Dobrovoljni odlazak (povratak)

Ukoliko nakon odbijanja vaše prijave za azil morate napustiti zemlju ili iz nekog drugog razloga želite da se vratite u svoju zemlju (takođe, kada vaš postupak traženja azila još nije gotov), možete koristiti mogućnost dobrovoljnog odlaska.

Uredi za strance će vas posavetovati o mogućnostima okončanja boravka u Nemačkoj (razgovori o povratku- Rückkehrgespräch). Magdeburški **Kompetenzzentrum Rückkehr** vam pruža mogućnost da samostalno i bez pratnje iz Ureda za strance otputujete na dan koji ste sami odabrali. U Savetovalištu za povratnike možete dobiti sveobuhvatne lične savete u vezi sa vašim povratkom. Lokalna **savetovališta za povratnike** (Rückkehrberatungsstellen) možete pronaći [ovde](#).

Spajanje porodice

Kao osoba sa priznatim statusom izbeglice ili azilant imate pravo da podnesete zahtev za spajanje porodice. Ovim zahtevom vi tražite da vam se suprženik ili supruga i vaša deca pridruže po **olakšanom** postupku. Za ovaj zahtev je nadležan Ured za strance na vašoj opštini.

Spajanje po olakšanom postupku je moguće samo ukoliko se zahtev podnese u roku od tri meseca. Dovoljan je takozvani Zahtev o poštovanju rokova (Fristwahrungsantrag) koji biste uputili, na primer, Službi inostranih poslova ili nadležnom Uredu za strance. Zahtev za dolazak članovi vaše porodice podnose nadležnom nemačkom konzulatu.

Za lica sa **subsidijarnom zaštitom** spajanje porodice je odloženo do 15. marta 2018. (umesto do oktobra 2016). Nakon ovog datuma ćete takođe moći da podnesete zahtev za olakšano doseljivanje vaše porodice Službi inostranih poslova.

Molimo vas da obratite pažnju na sledeće: u toku trajanja postupka za traženje azila zahtev za spajanje porodice se ne može podneti. Međutim, vaši članovi porodice mogu zakazati termin u nemačkom konzulatu.

Caritas (Magdeburška biskupija) upravlja Fondom za pomoć izbeglicama, zahvaljujući kome se, između ostalog, podržava spajanje porodica. Više informacija porodičnom azilu i doseljivanju porodice možete pronaći [ovde](#).

Dodatne informacije u vezi sa azilom i zaštitom izbeglica

Savezni ured za migracije i izbeglice (BAMF) pruža sveobuhvatne informacije o pravu na boravak i o postupku traženja azila u Nemačkoj na **svom sajtu** i u internetskoj brošuri U toku postupka traženja azila u Nemačkoj (**Ablauf des deutschen Asylverfahrens**).

IZBOR ADRESA I SAVETOVALIŠTA

Savetovališta i pratnja pri obavljanju administrativnih poslova

Savetovalište za migraciju Saksonije-Anhalt

www.integriert-in-sachsen-anhalt.de

Specijalno savetovalište i briga

www.integriert-in-sachsen-anhalt.de/beratung-und-netzwerke/beratungsstellen/gesonderte-beratung-und-betreuung/

Informacije o postupku za tražioce azila u Saksoniji-Anhalt

(savetovalište za postupak traženja azila) Caritas Halberstadt

www.caritas.de

Telefon: +49 3941 609300

Dorovoljni povratak

Kompetenzzentrum Rückkehr.

savetovalište u slučaju dobrovoljnog povratka za lica iz trećih zemalja

www.magdeburgerstadtmision.de/arbeitsgebiete/kompetenzzentrum-rueckkehr/

Učenje nemačkog jezika

Savetovališta za migraciju

www.bamf.de/SiteGlobals/Functions/WebGIS/DE/WebGIS_Migrationserstberatung.html

Učenje nemačkog

www.bamf.de/SiteGlobals/Functions/WebGIS/DE/WebGIS_Integrationskursort.html

Posao i obrazovanje

'Fokus na stručnu radnu snagu' (FiF)

Willkommensbeleitung: Podrška dobrodošlice inostranoj radnoj snazi na nemačko tržište rada

www.fachkraft-im-fokus.de

Telefon: 49 152 537 729 43 (HAL), +49 173 8498 196 (MD)

Jobbrücke PLUS: Poslovni most Plus

Integracija tražilaca azila i izbeglica na tržište rada i u obrazovni sistem Magdeburg

www.jobbruecke-chance.de

Telefon: +49 391 7279882

Mreža IQ - nostrifikacija diploma i saveti u vezi sa kvalifikacijama

Halle / Magdeburg

www.sachsen-anhalt.netzwerk-iq.de

Telefon: +49 345 686948-23/-15/-21 (HAL) /

+49 391 40805-15/-10/-13 (MD)

Zdravlje i zdravstvena zaštita

Pomoć u slučaju nasilnih napada

Pokretno savetovalište za žrtve desničarskog nasilja

Halle / Magdeburg / Salzwedel / Dessau-Roßlau

www.mobile-opferberatung.de

Telefon: +49 345 2267100 (HAL) / +49 391 6207752 (MD) /

+49 3901 306431 (SAW) / +49 340 6612395 (DE)

Podrška i pomoć ženama

Izbeglička ženska kuća Halle (FlüchtlingsFrauenHaus Halle)

Halle

www.migration-paritaet-lsa.de/ffh

Telefon: +49 345 5238115

Telefon za pomoć „Gewalt gegen Frauen“ (Nasilje nad ženama)- besplatno

www.hilfetelefon.de

Telefon: +49 8000 116016

Vera - organizacija protiv trafikinga ženama i prisilnih brakova

www.awo-sachsenanhalt.de

Telefon: +49 391 4015371

Pomoć za AIDS

AIDS-Hilfe (Halle / Sachsen-Anhalt Süd e. V., Sachsen-Anhalt Nord e. V.)

Halle / Magdeburg
www.halle.aidshilfe.de
 Telefon: +49 345 5821271 (HAL)

www.aidshilfesachsenanhaltsnord.de
 Telefon: +49 391 5357690 (MD)

Orijentacija i socijalna integracija

Pokrajinska mreža migrantskih organizacija (LAMSA e. V.) Halle

www.lamsa.de
 Telefon: +49 345 17164890

Susret dobrodošlice Volonterskog servisa Halle-Saalkreis e. V.

www.freiwilligen-agentur.de/themen-und-projekte/engagiert-fuer-fluechtlinge

Savetovališta i mreže podrške za izbjeglice/ migrante

www.integriert-in-sachsen-anhalt.de/netzwerke/

Inicijative dobrodošlice Saksonije-Anahlt

www.integriert-in-sachsen-anhalt.de/willkommen/willkommensinitiativen

Škola i obrazovanje

Služba Interkulturelles Lernen in Kita und Schule

www.lerneninterkulturell.de

Brošure za bolje snalaženje (štampane i na internetu)

Internetski portal o prvim informacijama za izbjeglice:

- [Ankommen und mehr. Erstinformationen für Geflüchtete in Sachsen-Anhalt](#)

Putokaz za novopridošle (AGSA)

- [Wegweiser für Neueingewanderte \(AGSA\)](#)

Putokaz ka Saksoniji-Anhalt

- [Wegweiser nach Sachsen-Anhalt](#)

• Savetodavna pomoć za izbjeglice:

Ratgeber Flüchtlingshilfe. Leitfaden für Helferinnen in der Flüchtlingsarbeit. AWO

Migrantski putokaz Magdeburg (za Saksoniju-Anhalt)

- [Migrationswegweiser Magdeburg \(für LSA\)](#)

Brošura za orijentaciju na tržištu rada za migrantkinje i migrante:

- [Orientierungsleitfaden in Angeboten der Arbeitsmarktintegration von Migrantinnen und Migranten](#)

Informacije za roditelje o školi (LAMSA)

- [Eltern-Information Schule \(LAMSA\)](#)

Internetski portali u vezi sa migracijom i integracijom u Saksoniji-Anhalt

- Integrationsportal Sachsen-Anhalt > platforma i forum o aktivnostima i inicijativama na polju integracija i angažovanja
- Integrationsportal der Landeshauptstadt Magdeburg > portal sa mogućnostima u vezi sa integracijom, saradnjom i angažmonom u glavnom gradu pokrajine
- LAMSA e. V. > eb-sajt migrantskih organizacija Saksonije-Anhalt
- willkommen-in-halle > Portal za osobe sa iskustvom migracije za grad Hale
- willkommen-in-magdeburg > Portal za osobe sa iskustvom migracije za grad Magdeburg

Izdavač Auslandsgesellschaft Sachsen-Anhalt e. V. (AGSA)
u ime Kancelarije za integracije pokrajinske Vlade
Saksonije-Anhalt

Adresa einewelt haus, Schellingstraße 3-4 | 39104 Magdeburg
Internet: www.agsa.de | E-Mail: integrationsportal@agsa.de
Telefon: +49 391 5371-271

Tekst i redakcija: Dr. E. Stöckmann
Glavni i odgovorni urednik: Michael Marquardt, Geschäftsführer der AGSA e. V.
Prelom i dizajn: Matthias Ramme | www.300gramm.de
Ilustracije: Ka Schmitz
Prevod: Tijana Matijević
Štampa: Quedlinburg Druck GmbH

Sadržaj ove brošure je zaštićen autorskim pravima. Štampanje i preuzimanje teksta, delova teksta, ilustracija ili piktograma uključujući i korišćenje u elektronskim izdanjima je dozvoljeno samo uz pismeno odobrenje Izdavača.

1. izdanje: decembar 2016.

© Sva prava zadržana

Ovaj projekat je podržan od Kancelarije za integracije pokrajinske Vlade Saksonije-Anhalt.

